

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

9^E JAARGANG

WOENSDAG 13 AUGUSTUS 1924

No. 450

INHOUD

	Biz.
DE FISCAAL-TECHNISCHE ZIJDE VAN HET ONTWERP-TARIEFWET I door <i>J. van der Poel</i>	700
De nieuwe Tariefwet III (Slot) door <i>Mr. M. W. F. Treub</i>	702
De nieuwe Tariefwet en de Ned.-Indische Industrie door <i>Ir. W. H. van Leeuwen</i>	704
Pachten en Loonen in den Landbouw door <i>P. Hiemstra</i> met naschrift door <i>J. Smid</i>	704
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het Herstelvraagstuk, van Fransch standpunt gezien, door <i>Prof. Bertrand Nogaro</i>	707
AANTEEKENINGEN:	
Bankbiljettenproductie in Duitschland gedurende 1923	708
Emigrantenremises naar en uitgaven van vreemdelingen in Italië	708
De Jaarbeurs te Bandoeng	708
MAANDLIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	709
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	709
Handelsbeweging over de maand Juni 1924	710
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	711—718
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Redacteur-Secretaris van het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*Aangeeekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.**Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

12 AUGUSTUS 1924.

Het aanbod van geld blijft nog steeds toenemen. Particulier disconto liep weder regelmatig terug, zoodat aan het einde der week voor 2½ en 2¼ pCt. werd afgedaan. De prolongatierente was in het midden der week iets vaster, maar later werd weder herhaaldelijk 2 pCt. genoteerd.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 1,7 miljoen te zien. De effectenbeleeningen blijken

met f 14,4 miljoen te zijn afgenomen, doch de goederenbeleeningen liepen met f 7,3 miljoen op.

Het Rijk staat nog altijd credit bij de bank, thans tot een bedrag van f 5,8 miljoen of f 2,7 miljoen meer dan een week geleden. De zilvervoorraad steeg met f 250.000. De vermeerdering van f 17,6 miljoen, welke onder het hoofd diverse rekeningen op de actiefzijde der balans valt waar te nemen, correspondeert vrijwel geheel met de gelijktijdige daling van de post papier op het buitenland, die de afgelopen week van f 93,7 miljoen tot f 76 miljoen terugliep.

De biljettencirculatie daalde van f 982,5 miljoen tot f 964 miljoen. De rekening-courant saldi van anderen vermeerderden van f 41,2 miljoen tot f 48,3 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 2,1 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt 53.

Op de wisselmarkt trok het meest de aandacht de doorgaande daling van den dollarkoers, gepaard aan een flinke stijging voor het pond Sterling. Geopend op ca. 2,60½ werd aan het einde der week voor 2,57 afgedaan; daarentegen steeg de pondenkoers van 11,55 tot 11,65¼; slot iets flauwer. In verband met het gunstige verloop van de Londensche Conferentie waren Franken weder beduidend vaster. Intredende stagnaties hadden direct een dalenden invloed, zoodat na 14,60 en 13,50 later weder voor 14,09 en 12,83 werd afgedaan; de stemming bleef echter dooreengenomen vast.

LONDEN, 9 AUGUSTUS 1924.

Deze week zag de geldmarkt geen verandering van beteekenis. Daggeld bleef duur en was vooral Dinsdag vrij sterk gevraagd. Weer bleek het onmogelijk de Bank of England het geleende bedrag terug te betalen en er werd zelfs een klein bedrag tegen 4½ pCt. bijgeleend. Nieuwe leeningen kosten in het begin der week 3½—4 pCt., maar Vrijdag was het aanbod iets ruimer en was de meest gewone koers 3 pCt. Vernieuwen van zevendaagsche leeningen kostte 2¼ pCt.

De discontomarkt bleef vast. De grootste omzet had plaats in November Bank Bills.

2-mnds prima bankaccept 3¼ pCt.

3- " " " 3¹¹/₁₆—¹³/₁₆ pCt.4- " " " 3¹³/₁₆—⁷/₈ pCt.6- " " " 4³/₁₆—⁵/₁₆ pCt.

DE FISCAAL-TECHNISCHE ZIJDE VAN HET ONTWERP-TARIEFWET.

I.

Het begrip „technische herziening” is, indien de onderhavige herziening daaronder is te brengen, zeer ruim op te vatten en eene bespreking daarvan een uiterst omvangrijke taak. Doch zelfs voor eene bespreking, die zich bepaalt tot de beschouwing der techniek van het ontwerp in engeren zin, tot de behandeling der fiscaal-technische zijde van het ontwerp, is de stof zóó omvangrijk, dat men zich bij beperkte plaatsruimte dient te bepalen tot hoofdzaken. Men heeft zich ook daarbij te houden aan de groote lijnen, tot het doen, wat de tariefposten betreft, van een enkelen greep, want zelden wordt een wetsontwerp der Staten-Generaal aangeboden, dat zoo omvangrijk is naar den vorm, zoo gecompliceerd van samenstelling en zoo ingrijpend van strekking als dit Tariefsontwerp.

Op den achtergrond dienen daarom bij deze bespreking te blijven die voorschriften, welke, hoewel van uitnemend belang voor hen, die de wet eventueel zullen hebben uit te voeren en voor den belanghebbende, die daarmede speciaal in contact komt, toch minder de *grootte principe's* raken, die het karakter van het ontwerp-Tarief weergeven.

* * *

De indruk bij den met de fiscale wetgeving vertrouwde bij raadpleging van de *artikelen der wet* gewekt, is eene geheel andere dan die bij de beschouwing van de met de wet één geheel vormende *tabel* (het eigenlijke Tarief) en de *principe's* volgens welke deze is samengesteld.

Rijst bij raadpleging van de wetsartikelen meermalen een gevoel van bevreemding over de daarin voorgestelde wijzigingen, bij het doorworstelen van het zeer buitengewoon volumineuse stuk proza dat bedoeld is, ons nieuwe Tarief te worden, rijst steeds meer twijfel, of de voorgestelde oplossingen niet juist het tegendeel zullen bereiken van de doeleinden, die de „*technische*” herziening zich stelt.

Dat is geen wonder. De samenstelling der Commissie waarborgt een van fiscaal-technischen kant geziene uitstekende verzorging. Het ware echter van een kleine, uitsluitend uit ambtenaren der invoerrechten samengestelde commissie (ik meen te mogen aannemen, dat de tegenwoordige voorzitter niet dan een zeer bescheiden aandeel in de wording van dit ontwerp heeft gehad) niet te vergen, dat zij ook aan de eischen van economischen aard, aan alle vormen en phases van het productieproces, de consequentie's ten opzichte van het zoo ingewikkeld internationale verkeer, alle recht zou kunnen doen wedervaren.

De pers heeft dan ook niet juist gedaan, de fielen van haar toorn uit te gieten over de ambtenaren van het Departement van Financiën, die hier weer eens blijk van hun star standpunt zouden hebben gegeven.

Wel beschouwd kan de opdracht, aan deze commissie gegeven, wel geen andere zijn geweest, dan het leveren van een vóórontwerp, dat, wat het Tarief zelf, de tabel, betreft, tot *leidraad* kon strekken bij een nadere behandeling. Die nadere behandeling door bevoegde schei- en natuurkundigen, op handels- en nijverheidsgebied ervaren, door deskundigen op allerlei gebied, bleef achterwege, nu in verband met het plan-Colijn tot stabilisatie van den gulden, dit ontwerp, zooals het daar zelfs nog niet geheel voltooid lag, plotseling urgent werd. En zóó werd het, geforceerd, in dezen vorm, onvoldragen, bestemd, om — zonder dat een enkele deskundige, een enkel lichaam, was geraadpleegd — te worden ingediend.

Bij de raadpleging van het ontwerp valt aanstonds op, dat het niet alleen een nieuwe *Tariefwet* redigeert, doch ook wijziging brengt in verschillende *andere wetten*, die, met de *Tariefwet* te zamen, het

stelsel van heffing der invoerrechten en accijnzen regelen.

Wijst de Regeering in de Mem. van Toel. op het kaleidoscopisch beeld, dat de *Tariefwetgeving* vertoont, de samenstelling van het nieuwe ontwerp demonstreert, dat de *geheele wetgeving* I.U.D. en Accijnzen in veelheid van kleuren, in verbrokkeling van hetgeen een geheel moest vormen, niet onderdoet voor hetgeen het onderdeel dier wetgeving, de *Tariefwet*, op zichzelf te aanschouwen geeft.

Het oorspronkelijk systeem dezer wetgeving, zooals de Stelselwet (Grondslagenwet) 1821 zich dit in den aanvang heeft gedacht, was het volgende.

Eéne wet (de nu nog van kracht zijnde Algemeene Wet van 26 Aug. 1822 Stsbl. No. 38) zou bevatten alle formaliteiten, waaraan ten opzichte van in-uit-en doorgevoerd wordende goederen was te voldoen.

Daarnaast werd een *Tariefwet* ingevoerd, niet veel meer inhoudende dan bedrag en maatstaf der verschillende heffingen en de wijze waarop zij zouden worden berekend.

Doch al spoedig kon met dit systeem niet meer worden volstaan. Een ingewikkelder maatschappij, het doorwerken van den vrijhandelsgeest, maakten breeder uitwerking van beide wetten noodig. Waar de wetgever huiverig was, deze ingewikkelde materie telkenmale opnieuw in vollen omvang aan de orde te stellen, werd vaak — in stede van het geheele stelsel om te werken door het aanbrenge van partieele wijziging in één dezer wetten zelf — door afzonderlijke regeling in aparte wetten voorziening gebracht in hetgeen het nieuwe tijdperk eischte.

In 1862 werd het hoofdstuk *vrijdommen* uit de Algemeene Wet gelicht en, opnieuw omschreven, in de (toen) nieuwe *Tariefwet* geplaatst. Daarnaast ontstonden tal van andere wetten en deels wél, deels niet geheel op wetten berustende Koninklijke besluiten, die wijziging en aanvulling brachten in het wettelijk systeem.¹⁾

Eén der bijkomstige doeleinden nu, die het nieuwe ontwerp naast zijn hoofddoel nastreeft, is — voor zoo veel aansluiting bij de *Tariefwet* mogelijk is — van deze rechtsnormen eene partieele codificatie te brengen. Zie de herhaalde verwijzingen in het ontwerp: „het is regelmatiger en juist, den vrijdom voortaan op eene bepaling van de *Tariefwet* te gronden”, „het behoeft geen betoog, dat (deze) regeling als onderdeel der heffing van invoerrechten en accijnzen meer eigenaardig in de *Tariefwet* thuis behoort” en het vervallen van 20 wetten door art. 41 van het ontwerp. Er kan nog verschil van meening bestaan, nopens de vraag, of dergelijke bepalingen niet veeleer in de *Algemeene wet*, dan in de *Tariefwet* thuis behooren (de nieuwe *Tariefwet* wordt nog minder uitsluitend *Tariefwet*, zij krijgt nog meer een dualistisch karakter) omtrent de wenschelijkheid eener, zij het dan ook gedeeltelijke, codificatie van een zoodanig verbrokkelde wetgeving kan geen verschil van meening bestaan.

Het ontwerp brengt bovendien, als gezegd, wijziging in het lichaam van *andere wetten* (b.v. in de *Algemeene* en de *Waardewet*). Die wijzigingen manifesteren ten duidelijkste den desolaten toestand van dit deel der fiscale wetgeving, toestand, waarop de Staten-Generaal herhaaldelijk de aandacht plagen te vestigen. Met de eigenlijke tariefsherziening hebben zij weinig te maken. „Het zijn” (Mem. v. Toel.), „verbeteringen en aanvullingen” (in het stelsel van heffing), „waarvan de wenschelijkheid reeds geruimen tijd is gebleken. Dat neemt niet weg, dat ook *deze* partieele wijzigingen aankleeft, wat bij beperkte ge-

¹⁾ Editie Schuurman en Jordens No. 79, Algemeene Wetgeving op de heffing der invoerrechten en accijnzen, bevatende 19 Wetten en 21 Besluiten, geeft een beeld van de thans ter zake geldende bepalingen.

De op de *Tariefwet* zelf gegronde Kon. Besluiten zijn daaronder nog niet eens begrepen.

deeltelijke herziening bijna nooit kan worden voorkomen, nl. dat het systeem der oorspronkelijke wetgeving (i.c. b.v. het straffenstelsel der A. W.) er een deuk door krijgt.

De artt. 1—13 staan indirect in verband met de tabel en het komt mij gewenscht voor, de met hen samenhangende voorschriften te bespreken tegelijk met die, handelende over het stelsel, waarvan men bij den opzet van het tarief is uitgegaan en de consequenties waartoe dit stelsel leidt.

Ik maak echter eene uitzondering voor de hoofdgedachte der artt. 5—13, nl. die van het onderwerpen van *geschillen* over het Tarief aan de beslissing eener *Tariefcommissie*. De instelling daarvan ligt in de lijn van de ontwikkeling der administratieve rechtspraak in belastingzaken. Hoewel binnen het kader der mogelijkheden van de bestaande wet over de door den Minister — hoogste instantie onder de huidige wetgeving — genomen beslissingen weinig klachten worden gehoord, schijnt het juister, die taak aan een neutrale commissie op te dragen.

— Een tweede uitzondering maak ik voor art. 1, al zal ik bij de bespreking der Tabel op dit onderwerp uitvoeriger moeten terugkomen. In het beginsel van dat artikel ligt voor mij, niet minder dan in de onderscheiding „toonbankartikel” (nieuw ontwerp) tegenover „fabrikaat — halffabrikaat — grondstof” (bestaande wet) het principiële verschil tusschen de oude en nieuwe wetgeving. En dit nieuwe principe spreekt n.m.m. in „moreelen” zin het doodvonnis over het ontwerp.

Art. 2 van het tegenwoordige Tarief zegt, dat geen invoerrecht wordt gegeven van goederen, in de tabel van art. 1 niet genoemd, tenzij die naar hun *aard* of *bestemming* onder een der aldaar vermelde goederensoorten kunnen worden gerangschikt.

„Art. 1 (nieuw) zegt daarentegen: „Er wordt... bij den invoer van de goederen, omschreven in het tot de wet behoorend tarief, een invoerrecht gegeven... Aan het tarief is toegevoegd, een alphabetische lijst van de daarin genoemde goederensoorten, die naar behoefte door ons kan worden aangevuld.”

Dat is alles. En de Mem. van Toel. verklaart de met dit punt samenhangende systeemwijziging, zonder het punt in kwestie precies aan te roeren, als volgt:

„Uit verschillende tarifeeringen blijkt dan ook duidelijk, dat de wetgevers van 1862 en 1877 bij het samenstellen van hun tariefontwerp het al of niet belasten of het laag belasten van een artikel niet afhankelijk stelden van de mate van *afwerking* van het artikel, maar veeleer van zijn *gebruik* en *bestemming*. In verband met deze minder juiste formuleering van de beginselen, welke bij de samenstelling van de tegenwoordige Tariefwet tot richtsnoer hebben gediend, zijn er dan ook in het tegenwoordig tarief verschillende posten aan te wijzen, welke met de geformuleerde beginselen in lijnrechten strijd zijn te achten.

De inconsequentie en willekeur zijn in de derde plaats het gevolg van de techniek, welke bij de samenstelling van de tegenwoordige Tariefwet is gevolgd. Die techniek komt in het kort gezegd hier op neer, dat bij verschillende omvangrijke rubrieken, als aardewerk, houtwerk, ijzerwerk, koperwerk, enz., nadat eenige artikelen met name of in de soort zijn belast of vrijgesteld, inplaats alle overige artikelen van de rubriek of worden vrijgesteld of worden onderworpen aan het hoogste recht, dat voor de rubriek is aangenomen.

Het is duidelijk, dat door dit systeem van z.g. sluitposten, waarbij alle niet met name genoemde artikelen, onverschillig of zij worden gebezigd bij de voortbrenging dan wel in huishouden of keuken, of beantwoorden aan het begrip grondstof dan wel aan een der kamridders fabrikaat of halffabrikaat, over eenzelfde naam worden geschoren, zoowel het doel, dat bij de indiening van de wet heeft voorgezeten, als de voor het samenstellen van de wet aangenomen beginselen, slechts ten opzichte van de met name genoemde artikelen tot hen recht komen, maar voor alle overige artikelen van de rubriek *buiten* toepassing blijven. Uit den aard der zaak zijn daardoor een groot aantal inconsequenties in het leven geroepen.

Zoo zijn b.v. ten gevolge van dit systeem in de tegenwoordige wet ijzeren spijkers, ijzeren gaspijpen en balk- en plaatijzer onbelast, doch ijzeren schroeven, ijzeren afsluiters voor gaspijpen, en balk- en plaatijzer, waarin zich een enkele opening bevindt voor het doorlaten van een bout, aan rechten onderworpen.

Dit aan de tegenwoordige tariefttechniek verbonden bezwaar heeft men bij latere tariefontwerpen gemeend te kunnen ondervangen, door bij de verschillende rubrieken het aantal onderscheidingen uit te breiden. Het niet afdoende dier pogingen blijkt uit hetgeen de sinds 1877 samengestelde tariefontwerpen in dat opzicht in toenemende mate te zien gaven. Om aan evengemeld bezwaar te ontkomen bestaat dan ook slechts één middel, namelijk met die techniek te breken, en zooals thans in het ontwerp is geschied, de artikelen, welke voor een invoerrecht in aanmerking komen, met name in het tarief te noemen.”

Gaan we echter na, waarop in werkelijkheid de twee systemen neerkomen!

Het bestaande tarief houdt de mogelijkheid open, aan te sluiten aan de nieuwe vindingen der techniek, aan de ontwikkeling der maatschappij. De vraag, of rubricering naar *aard* of *bestemming* onder de in de tabel genoemde belaste goederen kan geschieden, was ten aanzien van de belastbaarheid van niet-genoemde artikelen beslissend. Die rubricering kan natuurlijk wel eens *foutief* geschieden, sommige posten (de beruchte post fabrieks- landbouw- en stoomwerktuigen b.v.) leenen zich tot een juiste rangschikking van nieuwe artikelen slecht, doch *het tarief bleef* sinds 1862, meer of minder goed, *toe te passen op elk nieuw artikel, dat ten invoer wordt aangegeven*.

Daartegenover het nieuwe stelsel slechts een zeer beperkte rangschikking mogelijk. Indien het nieuwe systeem *zuiver* was gehouden en inderdaad *alle* te belasten artikelen *met name* waren genoemd, was elke rangschikking uitgesloten. Doch het doel, dat de ontwerper zich in dezen heeft gesteld, heeft hij niet bereikt. Er komen ook *algemeene* benamingen en *voorbeeldsgewijze* gegeven aanduidingen voor. De rangschikking bepaalt zich volgens het ontwerp meer tot de beantwoording der vraag, of een niet met name genoemd artikel al of niet onder een bepaalden post kan worden gebracht.

Als er b.v. staat: brillen, pincenez enz. enz. en *dergelijke*, moet c.q. worden beslist, of het ter visitatie aangeboden voorwerp als *iets dergelijks* is te beschouwen. Verder kan, wanneer een *algemeene* benaming wordt gegeven b.v. *lijfssieraad, automatisch verkooptoestel*, de vraag rijzen, of het aangeboden goed een lijfssieraad, een automatisch verkooptoestel is.

Doch nimmer zal het nieuwe tarief kunnen worden toegepast op *nieuwe* scheppingen. De sterk uitgesponnen differentieering, de ellenlange omschrijvingen, zullen niet beletten, dat het Tarief vanaf het oogenblik zijner geboorte te dien opzichte dood is. *Nieuwe artikelen zijn*, als niet vermeld in de lijst, *per sé onbelast*. De machtiging tot aanvulling der alphabetische lijst door den Koning die art. 1 geeft, kan hierin geen wijziging brengen, omdat die aanvulling *alleen* kan betreffen artikelen, waarover de betrokken directeuren of de Tariefcommissie eindbeslissing hebben genomen. En die beslissing kan, als boven gezegd, *de met name in het tarief genoemde*. Dit nadeel schijnt mij zóó groot, dat al waren de voordeelen, die het nieuwe stelsel overigens gaf, ook nog zoo belangrijk, deze niet kunnen opwegen tegen dit gebrek. Een wet, welker strekking is, in de toekomst te werken, doch welker inhoud voor een deel slechts toepasselijk is op het heden, en die doelbewust aanpassing aan het tijdperk aanvangende met het oogenblik, waarop zij in werking treedt, *uitsluit*, is daardoor op zichzelf reeds veroordeeld.

In het geciteerde deel uit de Mem. van Toel., het eenige, dat met dit punt in verband staat, vindt men dan ook wel eene uitvoerige bespreking gewijd aan de fouten van het bestaande systeem. Ook wordt het middel aangegeven, om de ondervonden bezwaren te

ontgaan. Doch in geen enkele zinsnede wordt op deze belangrijke consequentie van het voorgestelde systeem gewezen.

— Bij vergelijking der artt. 14, 18, 19 (l.l.), 20, 22 met de overeenkomstige bepalingen der *bestaande* wetgeving handelende over *vrijdom, teruggaaf en kwijtschelding* van belasting, ontwaart men reeds aanstonds, dat met het tot nu toe gehuldigde systeem, dat voor de invoerrechten *veel vrijgevinger* was dan voor de accijnzen, wordt gebroken. Dit verschil in behandeling vindt hierin zijn oorsprong, dat in 1822 bij de samenstelling der Alg. Wet, toen de wetgever besloot, de bepalingen over *accijnzen* handelende, tegelijk met die over *rechten*, in één wet te regelen, in hoofdzaak is uitgegaan van de oude *rechten-wetgeving*.

De bepalingen over *accijnzen* heeft men, waar men dit noodig achtte, daaraan toegevoegd. Bij die toevoeging is echter soms verzuimd, in de oude *accijns-wetgeving* bestaande vrijstellingen, in de nieuwe *Algemeene Wet* op te nemen, andersdeels om te overwegen, of niet zonder bezwaar een zelfde bepaling als voor de invoerrechten bestaande, ook voor *accijnzen* kan worden ingevoerd.

100 jaar lang heeft men dit verschil, waarvoor in den regel geen aanleiding bestaat, laten bestaan, het ontwerp brengt nu, voor zooveel mogelijk, gelijkstelling. Een *deel* dezer bepalingen is nu echter geregeld in de *Tariefwet*, een ander, vgl. b.v. artt. 124, 126 en 282 *Alg. Wet*, in die laatste.

Een dergelijk, in het kader dezer herziening niet te voorkomen euvel, doet zich voor in verband met de bepalingen van de artt. 16 en 20. Het nieuwe art. 20 maakt mogelijk, in bijzondere gevallen, onder de noodige voorzieningen, het vrij toelaten van goederen, die slechts korten tijd hier te lande zullen verblijven. Uit de Mem. van Toel. blijkt waarschijnlijk slechts ten deele, welk gebruik men van dit artikel wenscht te maken. N.m.m. moet het toch de bedoeling zijn, door middel van dit artikel mede te voorzien in het onder de tegenwoordige wet steeds als een leemte gevoelde ontbreken van een *vrijstelling* voor *zichzendingen*. Een dergelijke wetsbepaling is noodig, omdat de grondgedachte der I.U.D. wetgeving bij invoer is: de veronderstelde invoer *tot verbruik ter consumtie* hier te lande (Vg. art. 1 *Tariefwet*). Indien der administratie niets naders van de bestemming der goederen bekend is of blijkt, neemt zij aan, dat deze ter consumtie worden ingevoerd, en — behalve wat de bepaald aangenomen uitzonderingen betreft — kan zelfs bewijs van het tegendeel niet baten. Nog sterker, volgens art. 4 der *Algemeene Wet* zijn de rechten verschuldigd, *zoo menigmaal* de goederen het Rijk worden ingevoerd. Hetzelfde beginsel (*Identitätsprinzip*) geldt o.a. in *Duitschland*.

De wetgever *kan* ten dezen geen ander standpunt innemen, omdat dit zou nopen tot telkens herhaalde ambtelijke contrôle en onderzoeken, die de perceptiekosten te zeer zouden opdrijven, terwijl de mogelijkheid van fraudeeren er door zou worden vergroot.

Een billijke afwijking van dit stelsel is het ontworpen art. 20, doch eigenaardig alweer — terwijl het *hoofdbeginsel* in de *Alg. Wet* is geformuleerd — vinden nu de *afwijkingen* daarvan plaats in de *Tariefwet*.

Hetzelfde geldt ten opzichte van de overigens gewenschte uitbreiding bij art. 16 aan het *stelsel van Veredelingsverkeer* gegeven. Meer rationeel is het nieuwe stelsel (heffing van invoerrecht over het verschil in waarde tusschen het weder-ingevoerde en oorspronkelijke uitgevoerde artikel) dan het oude (heffing over de *meerdere* waarde, die de goederen door de bewerking geacht moeten worden te hebben verkregen). Waarom, zoals de Mem. van Toel. zegt, „ten opzichte van goederen van Nederlandschen oorsprong of fabrikaat ten dezen het oude stelsel moet worden behouden”, is niet recht duidelijk.

De regeling van het veredelingsverkeer is overigens

op breeder leest geschoeid. Art. 16 van het ontwerp maakt dit ook voor naar anderen maatstaf dan naar de waarde belaste goederen mogelijk. Men meene echter niet, dat dit veredelingsverkeer, dat zoo beperkte toepassing vond onder de oude wetgeving, onder de nieuwe wet plotseling een breede vlucht zal nemen. Door het zooveen genoemde „identiteitsprincipe” zullen zoo voortaan als nu, alleen die goederen daarvoor in aanmerking komen, welker identiteit met de uitgevoerde na de bewerking zal zijn na te gaan.

Het zij mij vergund, o.a. de technische artikelen 24 en 25, welker abnormale afmeting alleen reeds bespreking beletten, voorbij te gaan. De hier gegeven regels schijnen mij vaak noodeloos ingewikkeld. Misverstand en verschil van meening zullen daarvan dikwijls het gevolg zijn. Het ontwerp gaat hier en ook elders mank aan het euvel, waaraan zoo vele nieuwe wetten lijden: door alles te willen regelen, door te veel te specialiseeren, bereikt men vaak juist het tegendeel van hetgeen wordt beoogd, nl. dat in de praktijk tóch lacunes aanwezig zullen blijken te zijn.

(Wordt vervolgd).

J. v. D. POEL.

DE NIEUWE TARIEFWET.

III. (Slot).

Ten slotte nog eenige woorden over de technische verbeteringen in de tariefwetgeving, welke in het ontwerp-Colijn worden voorgesteld. Voor de ingewijden zijn dit grootendeels oude bekenden, bepalingen, die uit het ontwerp-Kolkman zijn overgenomen en die ten deele reeds in het ontwerp-Harte zijn te vinden. Hiermede bedoel ik geen critiek, integendeel; algemeen wordt erkend, dat eene technische herziening van onze tariefbepalingen reeds sedert jaren noodig is en veel last voor den handel en willekeur bij de toepassing der voorschriften kan wegnemen. Wie zich de moeite getroost het lijvige Verslag van de Commissie van Voorbereiding over het ontwerp-Kolkman door te lezen, zal spoedig ontwaren, dat terwijl er toen een groote oppositie was tegen de protectionistische strekking van het voorstel, de technische wijzigingsvoorstellen — behoudens critiek op enkele onderdeelen — vrij algemeen als verbeteringen werden erkend. Indien bij vorige gelegenheden de voorstellen tot technische herziening der tariefwetgeving niet waren vastgeknoopt aan pogingen om een principieele wijziging te brengen in onze handelspolitiek, zouden verschillende algemeen als wenschelijk of zelfs noodzakelijk erkende verbeteringen niet zoo lang op zich hebben laten wachten. Thans hebben zij eindelijk een goede kans van te worden verwezenlijkt. Ook daarom is er alle reden het thans aanhangige ontwerp uitsluitend naar zijn eigen verdienste te beoordeelen, over niet onoverkomelijke bezwaren heen te stappen en bovenal om aan partij-politieke overwegingen het zwijgen op te leggen.

Een algemeen als zoodanig erkende verbetering is al aanstonds de instelling van een tariefcommissie, welke in hoogste instantie zal beslissen over bezwaren van belanghebbenden tegen de toepassing van het tarief en van verschillende daarmede verband houdende wetsbepalingen. De samenstelling der commissie is evenals zij in het ontwerp-Kolkman was voorgesteld, met dit kleine verschil, dat ook de Utrechtsche K. v. K. een lid ervan zal mogen aanwijzen. Naast de havensteden zullen nu alle centra van handel of industrie in de commissie zijn vertegenwoordigd.

De bezwaren tegen de tegenwoordige regeling van de tariefwetgeving worden in de M. v. T. na eenige algemeene beschouwingen aldus samengevat:

„1o. onduidelijke, niet voldoende omschreven posten, waardoor deze niet zelden voor verschillende opvattingen vatbaar zijn, en eene constante interpretatie der posten mitsdien is buitengesloten...

2o. de omstandigheid, dat artikelen, welke in aard of samenstelling of wel in gebruik en bestemming, met elkander overeenkomen of slechts weinig van elkander

verschillen, niet steeds tot éénzelfden post, maar veelal tot verschillende posten behooren...

3o. het dualistisch karakter van het tarief, nl. het daarin voorkomen van heffingen en vrijstellingen, naast heffingen en vrijstellingen, gegrond op gebruik en bestemming dierzelfde artikelen...

4o. het ontbreken van regelen voor de toepassing van het tarief, waardoor in verband met de gebreken, aangegeven sub 1o, 2o en 3o, een vaste grondslag voor de toepassing van het tarief en het beslissen van de geschillen, welke zich daarbij voordeden, wordt gemist, en beide afhankelijk zijn van persoonlijke opvattingen."

Om aan deze bezwaren tegemoet te komen, neemt het ontwerp-Colijn nu als uitgangspunt: „de niet voldocude scherp te onderscheiden aanverwante artikelen moeten niet op *verschillende* wijze, maar op *uniforme* wijze worden getarifeerd." Bij de uitwerking van dit uitgangspunt kan men twee wegen volgen: Men kan het aantal belaste artikelen uitbreiden, maar dien weg slaat het ontwerp niet in; of wel men kan den weg volgen van: „de *belaste* artikelen van een groep aanverwante artikelen, ter wille van de *niet* belaste artikelen van de groep, *vrij te stellen*, m. a. w. het aantal belastingobjecten *in te krimpen*." Het ontwerp houdt zich aan de laatste oplossing. Deze methode verdient, indien het mogelijk blijkt haar consequent te volgen, zeker aanbeveling.

In de paragraaf, welke de beginselen van het ontwerp behandelt, zegt de M. v. T.:

„Bij de samenstelling van de tabel heeft het streven voorgezet een tarief te ontwerpen, waarbij het karakter van het tegenwoordig tarief zooveel mogelijk wordt behouden. Daar nu het tegenwoordig tarief ten aanzien van uit het buitenland ingevoerde producten het karakter drangt van een verbruiks- en verteringsbelasting, is bij de samenstelling van de tabel uitgegaan van het beginsel, dat voor een invoerrecht slechts in aanmerking komt *het artikel, dat, zonder nadere bewerking en zelfstandig, voor het gebruik van den consument geschikt is te achten*. Daarbij is aangenomen, dat als zoodanig in het algemeen alleen zijn aan te merken de artikelen, welke over de toonbank aan den verbruiker worden afgeleverd, m. a. w. de *toonbankartikelen*."

Bij bepaalde toonbankartikelen, die niet alle worden vrijgesteld of uniforme wijze belast, zoekt het ontwerp het onderscheid in een gewichtsgrens. Deze komt tot uiting bij de „verpakte" artikelen.

In mijn eerste opstel gaf ik reeds ten aanzien van enkele artikelen uiting aan mijn twijfel of het ontwerp inderdaad wel blijft in de lijn van de bestaande wet en gaf ik één product aan, waarbij dit, naar mijn oordeel, stellig niet het geval is.

Wat de artikelen van het ontwerp betreft, wil ik mij, om niet te veel in details af te dalen, tot enkele korte opmerkingen bepalen.

Den invoerders wordt in het ontwerp de verplichting opgelegd, om bij hun aangifte de ingevoerde goederen niet alleen, gelijk tot nog toe aan te geven „onder derzelver ware of eigen benaming" maar ze zoodanig *nader te omschrijven* als voor een goede toepassing van het tarief noodig is. Dit klinkt heel onschuldig, maar men behoeft van de practijk in deze niet bijzonder op de hoogte te zijn, om in te zien, dat deze verplichting een bron van chicanes en willekeur worden kan, waartegen men zich practisch door een beroep op de Tariefcommissie niet of althans niet voldoende zal kunnen vrijwaren.

Een in het ontwerp geheel nieuwe bepaling is, dat de goederen, die naar het gewicht worden belast, niet langer zullen worden getroffen volgens het brutogewicht na aftrek van een zekere wettelijke tarra, maar naar het netto-gewicht, dat door den invoerder moet worden aangegeven. Wie op de hoogte is van de moeilijkheid, welke een billijke bepaling van een wettelijk tarra met zich brengt — in het Verslag van de Commissie van Voorbereiding over het ontwerp-Kolkman wordt deze kwestie uitvoerig besproken — is geneigd in de thans voorgestelde oplossing het ei van Columbus te zien. Toch rijst er bij mij op dit punt

twijfel. De M. v. T. zegt wel, dat het den invoerders niet lastig kan zijn het netto-gewicht der ingevoerde goederen op te geven, maar ik vraag mij af, hoe het, indien dit — behoudens onbetekende uitzonderingen — juist is, mogelijk is te achten, dat belanghebbenden bij vorige gelegenheden deze eenvoudige bepaling niet aan de hand deden. Ik vrees, dat deze bepaling een bron van nieuwe moeilijkheden zal opleveren.

Het ontwerp wil voorts een einde maken aan het voorschrift, dat de ambtenaren kunnen worden verplicht, „om desgevorderd de door hen geopende emballage herstond weder dicht te maken." De M. v. T. zegt hieromtrent:

„Deze bepaling maakt het mogelijk, dat van de visiterende ambtenaren iets wordt geëischt, wat in redelijkheid niet van hen kan worden gevorderd en is dus onvereinbaar met eene behoorlijke uitoefening van den dienst. Hierbij wordt geenszins voorbij gezien, dat van de bij art. 192 gegeven bevoegdheid door den belanghebbende slechts een zeer spaarzaam gebruik wordt gemaakt; het feit echter dat die bevoegdheid bestaat en nu en dan werkelijk in praktijk wordt gebracht, is voldoende aanleiding, om op hare intrekking aan te dringen, gelet op de moeilijkheden, die er nu en dan uit voortvloeien."

Eenzelfde wijziging werd ook in het ontwerp-Kolkman voorgesteld en toen m. i. terecht weinig gunstig ontvangen. Het geheele uitgangspunt van het hier geciteerde betoog gaat van een verkeerde premisse uit. Het publiek is er niet voor de ambtenaren, maar deze zijn er voor het publiek. Dat wordt van ambtelijke zijde maar al te dikwijls vergeten. De verandering is bovendien lang niet zoo onschuldig, als zij zich aandient. Het enkele feit van het bestaan der bepaling is voor de importeurs een waarborg, dat ook minder heuse douane-ambtenaren en derzulken zijn en er te bestaan, zich zullen matigen in het openen van emballages. Kunnen zij dat echter vrij doen zonder aan den last bloot te staan, ze zelf weer te moeten dicht maken, dan is het hek van den dam. Men behoeft niet bijzonder argwanend te zijn om tot het vermoeden te komen, dat bij het wegvallen der bewuste bepaling verschillende douane-beambten heel wat scheutiger zullen zijn in het losmaken van emballages dan thans het geval is. Geschiedt dit dan zal het publiek, in casu de importeurs, den last dragen. Men zette de deur voor vexatoir optreden niet wijder open dan strikt noodzakelijk is.

Er zijn nog verschillende andere détailpunten waarover het een en ander zou zijn te zeggen, maar ik wil het hierbij laten. Vooral ook omdat die punten veel beter kunnen worden behandeld door hen, die met de practijk in deze dagelijks te maken hebben dan door een theoreticus.

Dit brengt mij van zelf tot de laatste opmerking, die ik nog wensch te maken. Deze betreft niet het ontwerp zelf, maar de wijze van behandeling ervan, die in de Tweede Kamer wordt gevolgd. Die behandelingswijze kan, dunkt mij, niet door den beugel. Het ontwerp werd in de afdelingen behandeld, voordat belanghebbenden gelegenheid hadden, er zich over uit te spreken. Het Voorloopig Verslag zal derhalve met de bezwaren van handel en industrie tegen verschillende bepalingen en tariefposten geen rekening kunnen houden en uit dien hoofde als voorbereiding voor de mondelinge behandeling van slechts geringe waarde zijn.

Nu begrijp ik volkomen, dat men bevreemd was voor een zoo uitvoerige en tijdroovende behandeling als aan het ontwerp-Kolkman van de zijde der Kamer ten deel viel. Maar tusschen hetgeen toen geschiedde en hetgeen thans staat te gebeuren, is een breede marge. Het is verklaarbaar, dat de Minister van Financiën zijn ontwerp vóór de nieuwe verkiezingen behandeld wil zien. Maar het kan toch geen goede politiek zijn, het ontwerp er eenvoudig door te jagen, zonder zich om de bezwaren van belanghebbenden te bekommeren. En men vergete hierbij niet, dat bij een dergelijk ont-

werp de geheele bevolking ten slotte belanghebbende is.

Als het ontwerp nog vóór de Begroting behandeld wordt, kan de Kamer het wel aannemen, maar zij weet dan op verschillende punten in de verste verte niet, waarover zij stemt en waaraan zij haar goedkeuring hecht. Ik heb, dunkt mij, in deze artikelen blijk genoeg ervan gegeven, dat ik niet vijandig tegenover deze poging tot tariefsherziening sta. Nu er geen principieele verandering in onze handelspolitiek wordt voorgesteld, behoeft men aan de dogmatische vrijhandelaren niet de gelegenheid te geven den ban en den achterban hunner heele en halve medestanders in het geweer te roepen. Zij zouden daarin onder de bestaande omstandigheden en gegeven de algemeene strekking van het ontwerp trouwens ook niet slagen. Ook de toon der adressen, die reeds bij de Kamer werden ingediend, bewijst dit voldoende. Deze zijn begrijpelijk genoeg heel wat kalmer gesteld dan in 1911 en 1912. Maar men late hun, die met de toepassing van het tarief geregeld in aanraking komen, althans den tijd zich over het voorgestelde ontwerp een niet te overhaast oordeel te vormen en daaraan uiting te geven.

Bij verschillende punten moest ik opmerken, dat men er in het algemeen geen oordeel over kan uitspreken en dat men eerst moet weten, hoe zij die uit ervaring kunnen spreken, er over denken. Door hen daartoe niet in de gelegenheid te stellen, sluit men de mogelijkheid buiten, dat de nieuwe tariefwet een *nationale* wet zal kunnen worden en maakt men van dit product van wetgeving bij voorbaat een *partijwet*.

Hoe gaarne de heer Colijn zijn ontwerp ook in het Staatsblad zal zien, het kan toch hemzelf niet aangenaam zijn, het tot zulk een product te stempelen. Drijft hij het toch daarheen, dan zal hij te laat gewaar worden, dat aan zijn proeve van wetgeving fouten kleven, die hij achteraf zelf als zoodanig moet erkennen en die hij bij een meer bezadigde wijze van behandeling had kunnen voorkomen. TREUB.

DE NIEUWE TARIEFWET EN DE NED.-INDISCHE INDUSTRIE.

Ir. W. H. van Leeuwen te Delft schrijft ons:

Bij de beschouwing, welke Mr. Treub in dit blad aan de nieuwe Tariefwet heeft gewijd, zal het metterdaad geen verwondering hebben gewekt, dat hij de belangen van Indische ondernemingen mede in het oog houdt.

Het mag echter betwijfeld worden of het gekozen demonstratievoorbeeld (de Nederlandsch-Indische spiritusindustrie) een juist begrip geeft van de verhoudingen tusschen tarief-politiek in Nederland en N. O.-Indië, waar gewezen wordt op het bestaan van een invoerrecht op gedistilleerd in Nederland en de afwezigheid eener zoodanige heffing in Indië.

Bezien wij namelijk een reeks van industrieele producten, waaronder verschillende, die zoowel in moederland als koloniën worden vervaardigd, dan blijken b.v. de volgende heffingen te bestaan:

	Ned.-Ind. tarief	Bestaand Ned. tarief
Aardewerk	10 %	5 %
Cement..... per vat	f 0,40	vrij
Fabrieks- en Stoomwerkt.	6 %	vrij
Constructie-ijzer	6 %	5 % of vrij
Garen	10 %	vrij
Glas en glaswerk.....	12 %	5 %
Papier.....	12 %	5 %
Meel	10 %	vrij
Zout..... per 100 KG.	f 15,—	f 4,—

Deze opsomming geeft een geheel tegenovergesteld beeld te zien. Er is dus geen schijn van recht, waarmee de Nederlandsch-Indische industrie zich zou mogen beroepen op gelijkstelling in het moederland met de Nederlandsche industrie, zoolang niet weder-

keerig het beginsel wordt aanvaard, dat Nederland en Koloniaal gebied economisch één zijn.

Maar ook uit anderen hoofde is het voorbeeld minder kenmerkend gekozen. Het invoerrecht op gedistilleerd toch, moet los van eenigerlei handelspolitieke inzichten worden beschouwd. Dat zulks ook elders geschiedt, daarvan getuigt het in het vrijhandelsland bij uitnemendheid, Engeland, voor dit artikel gegeven invoerrecht, dat in vergelijking met het *bestaande* Nederlandsch recht zelfs een bijna *tienvoudig* bedrag uitmaakt (f 33,— per H.L. 50 pCt. tegenover f 3,50 in Nederland).

Het betreffende recht hier te lande moet bekeken op dezelfde wijze als de invoerrechten, welke voor andere accijnsplichtige artikelen zijn ingesteld, b.v. voor bier en tabak. Voor de motiveering van zoodanige rechten mogen wij Mr. Treub herinneren aan hetgeen op 9 November 1915 de toenmalige Minister van Financiën in zijn Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp tot heffing van een tabaksaccijns schreef:

„In die hoogere invoerrechten van tabak ligt ongetwijfeld een bescherming van de binnenlandsche tabaksnijverheid. *Tegenover het nadeel, dat door den accijns aan die nijverheid wordt berokkend, acht ondergeteekende die bescherming alleszins gerechtvaardigd*”¹⁾.

Voor de gedistilleerd-industrie geldt deze zelfde overweging zeker in niet minder sterke mate.

Zelfs wanneer van gelijkstelling der door Mr. Treub aangehaalde industrie in Nederland en Koloniën sprake zou mogen zijn, zou deze gelijkstelling dus logisch leiden tot het heffen van een invoerrecht in Nederlandsch-Indië gelijk aan het bestaande Nederlandsche tarief.

Waar Mr. Treub geen groote waarde blijkt te hechten aan de knikkers, en het *recht* in dit tariefspel niet aan zijn zijde is, moge de tegenwoordige bewindsman van Financiën geen gevolg geven aan den hem door Mr. Treub gegeven raad, maar moge hij zich veeleer laten inspireren door den geest van rechtvaardigheid, welke uit de boven weergegeven zinsnede van een zijner ambtsvoorgangers spreekt.

IR. W. H. VAN LEEUWEN.

PACHTEN EN LOONEN IN DEN LANDBOUW.

De heer P. Hiemstra te Utrecht schrijft ons:

Het nummer van 2 Juli j.l. bevat een artikel over: „Pachten en Loonen in den Landbouw in verband met de Exportindustrie”, van de hand van den heer J. Smid. Daarin wijdt deze eenige beschouwingen aan het verband tusschen Pachten en Loonen, waarover wij gaarne eenige opmerkingen zouden willen maken.

De heer S. vangt zijn artikel aan met te verwijzen naar de wanverhouding, die er z.i. bestaat tusschen de loonen der landarbeiders en die van verschillende andere groepen van arbeiders.

Het is ontegenzeggelijk juist, dat de loonen der meeste landarbeiders beduidend lager zijn dan die van de arbeiders in andere vakken. De heer S. meent nu, dat de oplossing van de, door hem geschetste wanverhouding, moet worden gezocht in herstel van de wet van vraag en aanbod, waardoor z.i. de natuurlijke verhouding zal worden hersteld, met de landbouwloonen als basis van het geheele loonpeil.

Indien geschiedde, wat de heer S. economisch wenschelijk acht, dan zou het er met de Nederlandsche arbeidersklasse niet te best uitzien. (1).

De loonen der landarbeiders zijn nl. niet alleen laag, in verhouding tot die, welke door andere groepen van arbeiders worden verdiend, maar ook in verhouding tot de noodzakelijke levenskosten der arbeidersgezinnen.

Ter staving van deze bewering willen wij even weergeven het oordeel van iemand, in landbouwkringen

¹⁾ Cursiveering van schr.

niet onbekend, nl. het Eerste Kamerlid, den heer Westerdijk, over de toestand van de landarbeidersgezinnen in 1912—13 en daarmee den tegenwoordigen toestand vergelijken.

In 1912—13 was nl. ten behoeve van de landbouwtentoonstelling, in 1913 te Den Haag gehouden, een onderzoek ingesteld naar den toestand der landarbeidersgezinnen. Door een aantal dezer gezinnen waren onder deskundige leiding een jaar lang geboekt de inkomsten en uitgaven.

De rapporteur van de Commissie, die met het verzamelen van de hieruit verkregen gegevens was belast, was de heer Westerdijk.

De conclusie van dien rapporteur omtrent de toestand van een dezer gezinnen was:

„dat een gezonde jonge arbeider met zijn vrouw en eenige jonge kinderen, zonder bijzondere tegenspoeden tegenwoordig wel zooveel kunnen verdienen, om levende in een uiterst bescheiden, zij het nette één-kamerwoning, zich gezond, zij het uiterst sober te kunnen voeden en behoorlijk te kunnen kleeden, maar dat dan ook voor eenige luxe en voor ontwikkeling en ontspanning zoo goed als niets overblijft.”

Ontkend kan niet worden, dat de schildering van den toestand van dit arbeidersgezin vrij donker is, evenwel niet te donker, als men weet, dat dit gezin, bestaande uit man, vrouw en 5 kinderen, in één jaar voor *kleeding, naigerei en schoeisel* uitgaf de som van *f 51,37⁵*. Opgemerkt dient hierbij nog te worden, dat volgens de reeds genoemde commissie, voor het bijhouden der budgets, de flinkste en meest ontwikkelde arbeiders waren gekozen en dat het jaarinkomen van het hierboven aangehaalde gezin *f 538,66* had bedragen.

Indien wij aannemen, dat de levenskosten thans 70 pCt. hooger zij dan in 1912—13, dan geeft de toestand van een zelfde gezin, met een jaarinkomen van *f 915,72* hetzelfde beeld als hierboven is geschetst.

In een streek waar mee van de hoogste loonen worden betaald, nl. het z.g.n. Hoogeland van Groningen, wordt thans ongeveer een jaarloon bereikt van *f 900*, terwijl dit in het overgrote deel van het land veel lager is.

Er bestaat dus eenige grond voor onze bewering, dat het er voor de Nederlandsche arbeiders niet te best zou uitzien, indien hun loon werd gebaseerd op hetwelk in den landbouw geldende is.

De heer S. zal hiertegen vermoedelijk opmerken, dat dan de levenskosten ook zouden dalen, wat ongetwijfeld juist is, maar waarvan men ook niet te groote verwachtingen moet hebben.

Om nu maar eens de landbouwvoortbrengselen te noemen, de heer S. erkent zelf, dat de landbouwers op den prijs daarvan geen invloed kunnen uitoefenen. Loondaling beteekent dus niet daling van de voornaamste voedingsmiddelen en indien dit door afnemende binnenlandsche consumtie voor bepaalde artikelen, *wel* het geval zou zijn, dan zou deze daling ook weer ongunstig inwerken op de loonen, die als basis voor het geheele loonpeil dienden.

Onze conclusie is dan ook tegenovergesteld aan die van den heer S.; wij zeggen nl. *niet* de loonen van de industriele arbeiders gebracht op het peil van die der landarbeiders, maar omgekeerd, de loonen der landarbeiders zooveel mogelijk aanpassen, aan die der industriele arbeiders.

Wij zeggen zooveel mogelijk, omdat ook wij niet onbekend zijn met het feit, dat de loonen noch in de industrie, noch in den landbouw op een willekeurig peil kunnen worden gebracht. Wel zijn wij van meening, dat de loonen in den landbouw, om ons daarbij thans te bepalen — hooger kunnen zijn, dan ze zijn.

De heer S. gaat uit van het standpunt, dat als vraag en aanbod maar vrijelijk werken, de loonen der arbeiders, ook die der landarbeiders, zullen zijn, wat economisch mogelijk is.

Deze opvatting nu is in flagranten strijd met de

werkelijkheid. Omtrent de loonen van de landarbeiders in de vorige eeuw is niet veel bekend, maar in eene brochure van Mr. J. J. de Jong van Beek en Donk, getiteld: „Zijn wij practische Philantropen”, uitgekomen in 1869, lezen wij, dat in dien tijd het weekloon van een vasten boerenarbeider in de provincie Utrecht was *f 3,50* in den zomer en *f 2,90* in den winter.

Het jaar 1869 ligt in het voor den landbouw z.g.n. gouden tijdperk, 1850—1877, een tijdperk, waarin de prijs van de tarwe b.v. even hoog was als in het tweede oorlogsjaar, een tijdperk van groote winsten.

Niemand zal durven beweren, dat het loon in dien tijd „het economisch mogelijke” was. Trouwens, de loonen loopten ook thans, voor vrijwel dezelfde grondsoort enz. zeer sterk uiteen, en de thans geldende hoogere loonen blijken derhalve „economisch mogelijk” te zijn, welke mogelijkheid weer sterk beheerscht wordt door de aanwezigheid van een sterke vakvereeniging. (2).

Indien nu door middel van de vakvereeniging hoogere loonen worden bedongen, dan de landbouwers vrijwillig zouden willen geven, dan noemt de heer S. deze loonen kunstmatig. Is dat juist? O.i. niet. Kunstmatig is een loonpeil, dat uitgaat boven de draagkracht van een bedrijf. (3). In het landbouwbedrijf nu, wordt deze draagkracht door verschillende factoren bepaald. Eén belangrijke factor is de pacht. Hoe hooger de pacht is, hoe groter dus het aandeel is dat de grondeigenaar ontvangt van de opbrengst van het bedrijf, hoe minder er voor den pachter en de arbeiders overblijft.

De opbrengst van het landbouwbedrijf wordt, na aftrek van de bedrijfskosten, verdeeld over den eigenaar, den pachter en den arbeider.

De grootte van ieders aandeel wordt, natuurlijk binnen zekere grenzen, bepaald door zijn machtspositie. Door gebrek aan cultuurgoed is tegenwoordig de positie van den eigenaar het sterkst, met gevolg veel te hooge prachten. (4).

Deze hooge pachten maken het bestaan van den pachter onzeker en ze zijn voor hem een reden om de uitgaven zoo laag mogelijk te houden. De post loon vormt een zeer belangrijk onderdeel dezer uitgaven en zoo is het verklaarbaar, dat de pachter er naar streeft, de loonen zooveel mogelijk te drukken, met het voor de landarbeiders hierboven geschetste gevolg.

Deze toestand is o.i. ook nadeelig voor de gemeenschap en derhalve mag de overheid niet lijdelijk toezien, dat door de eigenaren met den grond, waarvan de oppervlakte beperkt is, woeker wordt gedreven. Het feit, dat deze eigenaren dikwijls geen abnormale rente van hun geld maken, wijl de grond duur werd gekocht, doet aan de waarde van ons betoog niets af, omdat evenmin door de Overheid kan worden geduld, dat de bodem tot een object voor speculatie wordt gemaakt.

Om deze en andere redenen meenen wij, dat ingrijpen van de Overheid plicht is en wij zien daarvoor slechts één middel, beperken van de pachtprizen, door vaststelling van deze, door bij de wet ingestelde organen. Een nadere ontwikkeling van dit middel zou dit artikel te lang maken, wij willen daarvoor de heer S. verwijzen naar een artikel van onze hand over dit onderwerp, dat binnenkort in de „Socialistische Gids” verschijnt.

Een enkele door den heer S. over dit onderwerp gemaakte opmerking, wenschen wij evenwel nog te beantwoorden.

Indien, zoo vraagt hij, het stelsel van vaststellen van de pacht van Overheidswege, wel practisch uitvoerbaar is, zouden dan de arbeiders ten gevolge daarvan hooger loon krijgen? Ons antwoord daarop is, dat wij niet verwachten, dat de pachters uit zich zelve zoo gemakkelijk tot loonsverhooging zullen overgaan.

Maar de arbeiders zouden in hun streven naar hoogere loonen materieel en moreel heel wat sterker komen

te staan. Materieel omdat de pachters zich bij de afwijzing van loonsverhoging niet op de te hooge pachten zouden kunnen beroepen en door de lagere pachten de mogelijkheid voor de landarbeiders om hoogere loonen te bedingen zou zijn vergroot, moreel omdat de publieke opinie zich tegen de pachters zou keeren, indien deze, door wettelijke maatregelen tegen de uitbuiting de grondeigenaren beschermd, zouden doorgaan aan hunne arbeiders een redelijk loon te weigeren. (5).

Thans vormen dikwijls de hooge pachten voor de pachters een beletsel tot het geven van hoogere loonen, even deze helen in allen gevalle bij afwijzing van loonsverhoging een schijn van recht.

En de uitkomsten van de boerderijen onder de verzwaardste omstandigheden gekocht of gepacht vormen steeds de basis, waarvan de landbouwwerkgevers bij hunne loonaanbiedingen uitgaan. (6).

Het door den heer S. aangevoerde voorbeeld, betreffende de gefortuneerde, eigengeërfde Groninger boeren gaat dus niet op. En evenmin hetgeen hij betoogt over de loonen in streken, waar de eigenaren de pachters voor een betrekkelijke lage pacht laten wonen. Dit zijn meestal streken waar het kleinbedrijf overwegend is en waar zuivere loonarbeiders bijna niet worden gevonden.

Maar is hier bij den heer S. de logica niet een beetje zoek? Hij neemt aan, dat b.v. een groep landbouwers in de provincie Groningen hooger loonen zou kunnen betalen dan de Friesche pachters, maar het *niet* doet.

En toch zegt hij, dat door loonactie weinig zal kunnen worden bereikt, omdat geen werkgever op den duur hooger loon zal betalen dan de arbeid waard is. Voelt hij nu niet de inconsequentie die in deze redeneering ligt opgesloten! Immers de waarde van den arbeid van den landarbeider is niet een vaststaand iets, maar hangt samen met de bedrijfsuitkomsten, en wordt voor den pachter mede bepaald door het bedrag dat hij van deze uitkomsten moet aftrekken, in den vorm van pacht, belasting, zaaizaad, polder- en andere lasten. Niet de absolute waarde van den arbeid des landarbeiders bepaalt derhalve zijn loon, maar de waarde, die deze arbeid heeft voor den landgebruiker, of beter gezegd, wordt bepaald door het bedrag, dat de landgebruiker aan loon kan (wil) uitgeven, in verband met de bedrijfskosten en hetgeen hij voor eigen onderhoud wenscht te reserveeren.

Een sterke vakvereniging van landarbeiders kan nu bereiken, dat deze arbeiders een zoo groot mogelijk deel van de bedrijfsuitkomsten krijgen toegewezen, grooter zelfs dan met de bestaansmogelijkheid van den landgebruiker op den duur verenigbaar is.

Een dergelijk hoog opgevoerd loon zal ongetwijfeld in zekere mate de werkloosheid bevorderen, maar tevens de strekking hebben de pacht prijzen te doen dalen en ten slotte dus een toestand scheppen, waarbij het aanvankelijk te hooge loon door den landgebruiker kan worden gedragen. (7).

Voordat evenwel de landarbeiders het zoover gebracht zullen hebben, zal er nog heel wat moeten gebeuren en dit zal niet gaan zonder bitteren strijd, zonder langdurige en veelvuldige stakingen.

De hieruit voor de gemeenschap voortvloeiende nadeelige gevolgen moeten m.i. zooveel mogelijk worden voorkomen.

Dat kan door op andere wijze voor de landarbeiders de baan vrij te maken voor verbetering hunner levenspositie en wel door het door ons voorgestane stelsel van vaststellen van de pacht, door bij de wet geregelde organen.

Zijn de bezwaren hiertegen zoo groot als de heer S. en andere tegenstanders ons willen doen gelooven en weten zij geen andere oplossing aan de hand te doen, dan zal o.i. de Overheid nog een stap verder moeten gaan en de bodem in het bezit van de gemeenschap, in dit geval, van den Staat moeten brengen. Zooals de

toestand nu is, n.l. dat de duizenden, die thans onze vruchtbaren bodem bewerken, daarmee niet in staat zijn zich een minimum levensonderhoud te verschaffen, kan en mag ze niet blijven en het zou gewenscht zijn, dat de Nederlandsche pers, die kolommen nieuws brengt over den toestand der Engelsche landarbeiders, ietwat meer aandacht schonk aan die der eigen landarbeiders, die in doorsnee zeker niet beter is dan die hunner Engelsche bedrijfsgenooten. P. HIEMSTRA.

Utrecht.

* *

N a s c h r i f t.

(1). Naar ik meen, zou het er, op den duur althans, voor de Nederlandsche arbeidersklasse als geheel beter uit zien. Er zou een eind komen aan de uitbuiting van sommige arbeidersgroepen door andere. De thans bevoorrechte groepen zouden in ongunstiger positie komen, maar die groepen, werkzaam in bedrijven, onderhevig aan buitenlandsche mededinging en wel inzonderheid allen, die van landarbeid moeten leven, zouden er beter voor komen te staan. Voorts zou er voor de geheele gemeenschap en daardoor ook voor de arbeiders winst zijn, ten gevolge van vermindering der werkloosheid en van rust in het bedrijfsleven.

(2). Ik wil allerminst ontkennen, dat onder bepaalde omstandigheden het heerschende loon tijdelijk of plaatselijk wel eenigszins — hetzij naar beneden, hetzij naar boven — van het „economisch mogelijke” loon kan afwijken. Toch leveren noch de door den heer Hiemstra genoemde cijfers, noch het feit, dat de loonen in streken met vrijwel dezelfde grondsoort zeer sterk uiteen kunnen loopen, voor mij het bewijs, dat in de bedoelde gevallen de lage loonen lager zijn dan het „economisch mogelijke”. Bij eene zeer talrijke arbeidersbevolking kan het „economisch mogelijke” loon laag zijn ondanks de gunstige bedrijfsresultaten. Verschil in talrijkheid der arbeidersbevolking kan ook zeer wel in streken met dezelfde grondsoort het „economisch mogelijke” loon verschillend doen zijn.

(3). Ik noem de loonen niet „kunstmatig hoog”, wanneer zij meer bedragen dan de landbouwers wel zouden willen geven, maar alleen, wanneer zij zoo hoog zijn, dat een vrij aanzienlijk aantal arbeiders tegen dit loon geen werk kan vinden.

(4). M.i. wordt het aandeel van eigenaar, pachter en arbeider slechts in geringe mate bepaald door de machtspositie dezer groepen in den zin, zooals de heer Hiemstra dezen opvat, maar in hoofdzaak door in de natuur wortelende factoren. Wil men daar tegen in gaan, dan loopt men gevaar, meer te bederven dan goed te maken.

Als de pachten lager worden gesteld dan die natuurlijke factoren aangeven, zal de lust om te verpachten afnemen. En als de loonen hooger worden gesteld, zal de vraag naar arbeiders verminderen.

(5). Het is mogelijk, dat onder den invloed dier materiele en moreele factoren de pachters in hooger loonen berusten. Daarmede is men er echter nog niet. Voor deze hooger loonen zullen de arbeiders ook werk moeten kunnen vinden en ik betwijfel, of die materiele en moreele factoren voldoende zullen zijn, om de landbouwers er toe te bewegen den arbeid, die dit loon niet waard is, te doen uitvoeren.

(6). Het is zeer wel mogelijk, dat de landbouwers zich bij onderhandelingen inzake het loon beroepen op hooge pacht prijzen en hooge koop prijzen. Zij doen dit dan echter ten onrechte en toonen door dit beroep, dat zij geen goed inzicht hebben in den grondslag, waarop de verhouding tusschen loon en pacht berust.

(7). Het verband tusschen bedrijfsuitkomsten en loon is eene geheel ander dan de heer Hiemstra; evenals bovenbedoelde landbouwers, meent. In mijn betoog is dan ook de logica allerminst zoek en mijne redeneering is geenszins inconsequent. Ten einde mijn antwoord niet te lang te maken, moet ik, zoo-

wel den heer Hiemstra als den belangstellenden lezer verwijzen naar het staátje in mijn artikel van 2 Juli, waarin ik de verhouding tusschen pacht en loon door een voorbeeld heb trachten duidelijk te maken. Deze cijfers en de daarbij gevoegde toelichting leeren m.i. afdoende, dat lage loonen geen gevolg zijn van hooge pachten, maar omgekeerd hooge pachten van lage loonen en dat deze laatste weer noodwendig voortvloeien uit de talrijkheid der landarbeiders in verband met de beschikbare oppervlakte cultuurgrond.

Het loon richt zich ten slotte naar de opbrengst van den arbeid, verricht onder de ongunstigste omstandigheden, waaronder gewerkt moet worden, om aan alle zich aanbiedende arbeiders werk te geven.

Wat er van de totale opbrengst overblijft, na aftrek van dit loon en van de algemeene bedrijfskosten is voor den grondeigenaar en den pachter. Hoe zij dit overblijvende verdeelen, zal op het loon geen noemenswaardigen invloed hebben, aangezien daardoor het resultaat van den minst productieven arbeid niet grooter of kleiner wordt.

De welstand van den werkgever kan hier gevoeglijk worden uitgeschakeld. Ook de welgestelde werkgever zal op den duur geen arbeid, die $\frac{1}{2}$ HL. graan oplevert, betalen met een loon, waarvoor 1 HL. kan worden gekocht. Wil men den arbeiders een deel van dien welstand ten goede doen komen, zoo zal men dit langs anderen weg moeten trachten te bereiken dan door loonsverhooging.

Ik vrees dan ook, dat de actie, welke de heer Hiemstra in het vooruitzicht stelt, voor het totale volksinkomen wel schade, maar voor den landarbeider geen voordeel zal brengen. Het volksinkomen wordt, veel meer dan de heer H. blijkbaar wil aannemen, door in de natuur wortelende factoren verdeeld in arbeidsinkomen en vermogensinkomen. Ik wil erkennen, dat de verdeeling der vermogens niet geheel in overeenstemming is met de billijkheid en heb dan ook geen bezwaar tegen doeltreffende maatregelen, om werkelijk bestaande onbillijkheid weg te nemen. Het lijkt mij echter niet wel doenlijk dit te doen door kunstmatige verhooging van het arbeidsinkomen ten koste van het vermogensinkomen. Pogingen in deze richting hebben m.i. hoofdzakelijk slechts tot gevolg, dat de goede gang van het economisch raderwerk wordt verstoord en naast de bestaande onbillijkheid in zake de verdeeling van het vermogensinkomen ook nog wordt in 't leven geroepen onbillijkheid inzake de verdeeling van het arbeidsinkomen. Het is deze onbillijkheid, waarvan de landarbeiders thans de dupe worden.

Wil men hun toestand werkelijk verbeteren, dan zal men, naar het mij voorkomt, die verbetering moeten zoeken in geheel andere richting dan de heer Hiemstra en zijne medestanders voorstaan.

Voorburg.

J. SMID.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET HERSTELVRAAGSTUK, VAN FRANSCH STANDPUNT BEZIEN.

Prof. Bertrand Nogaro te Parijs schrijft ons dd. 7 Augustus 1924:

Het herstelvraagstuk, door de Londensche conferentie weder aan de orde gesteld, is opnieuw de kwestie geworden, waarmede regeering, parlement en openbare meening in Frankrijk zich voor alles bezig houden. In de volgende regelen zou ik zoo objectief mogelijk uiteen willen zetten, hoe het er op het oogenblik in het oog der Franschen uitziet.

Het plan der deskundigen is hier met instemming, althans zonder protest ontvangen. Het feit, dat het aanvaard werd door den heer Poincaré, stelde van te voren hen gerust, die de vorige reparatiepolitiek ondersteunden; overigens moesten zelfs zij zich reukenschap geven van de moreele onmogelijkheid, waarin Frankrijk zich bevond, hardnekkig voort te gaan op

den weg van het afzonderlijke optreden. Voorts kon worden toegegeven, dat het de mogelijkheid van een praktische oplossing opende, tegelijk met een overeenkomst tusschen de diverse belanghebbende landen.

Het is echter geen overdrijving te zeggen, dat het plan als het ware blindelings is aanvaard, niet alleen door het groote publiek doch ook door de verantwoordelijke leiders, welke meer juristen dan deskundigen zijn gebleven. Bovendien was de verkiezingsperiode, waarop het parlementaire optreden, dat eindigde met een presidentswisseling, is gevolgd, weinig gunstig voor een nauwkeurig onderzoek, zowel van regeeringswege als door de beide kamers, van het door de deskundigen uitgewerkte stelsel. Het baart dan ook geen verrassing, dat de eerste besprekingen te Londen tot teleurstelling hebben aanleiding gegeven.

* * *

Het rapport door de deskundigen den 8en April jl. ingediend, beteekent uit wetenschappelijk oogpunt ontegenzeggelijk een vooruitgang bij vroegere documenten met betrekking tot hetzelfde onderwerp. Het bevat van de economische vraagstukken, die het herstelprobleem doet rijzen, een analyse, welke de te vermijden onmogelijkheden en op te lossen moeilijkheden duidelijk doet uitkomen. Het laat ieder denkbeeld van een directe verevening van de hoofdsom geheel varen en onderstreept, door zich te beperken tot jaarlijksche betalingen uit heffingen van de inkomsten van den debiteur, de moeilijkheid, verbonden aan de overdracht naar het buitenland. Doch na aldus het vraagstuk gesteld te hebben, doet het geen enkel nauwkeurig omschreven middel tot oplossing aan de hand. Het deskundigenplan bevat wel garanties (aanwijziging van bepaalde belasting, schepping van obligaties enz.), wat de storting door de Deutsche belastingplichtigen betreft en jaarlijks in Duitsch geld te storten sommen; doch daar het zich ervan weehoudt van te voren zelfs een minimum voor de overdrachten, welke moeten plaats vinden, vast te stellen, geeft het geenerlei garantie, dat de schuldeischers van Duitschland het hun toekomende zullen innen.

Ondanks de verklaring van den vorigen minister-president in den Senaat, dat het nieuwe betalingsstelsel geenerlei vermindering van de Fransche vordering beteekent en betere garanties bevat dan vroegere plannen, was de parlementaire meening het er spoedig over eens, dat het werk der deskundigen geen ander resultaat had, dan het geheel onzekere karakter der inning van de bedragen voor herstel duidelijk in het licht te stellen.

De „commercialisatie” van de vordering scheen voorts vrij moeilijk te verwezenlijken en het bespottelijke cijfer van 800 millioen goudmark, dat door een internationale leening zal worden opgebracht, was voldoende om te bevestigen, dat de Londensche conferentie niets zou bijdragen tot een onmiddellijke oplossing van het herstelvraagstuk. Daar voorts het vraagstuk der intergeallieerde schulden niet mocht worden aangesneden scheen het programma der conferentie van Fransch gezichtspunt nauwelijks van eenig belang en het is vrij waarschijnlijk, dat, indien de tijd voor nadere overweging niet ontbroken had, het bijeenkomen op het huidig oogenblik van een conferentie te Londen inopportuun zou zijn geacht.

* * *

Bovendien zijn de resultaten op het oogenblik, dat ik dit schrijf, verkregen, hoe interessant ook uit politiek oogpunt — daar de Fransche regeering er in is geslaagd een ruime toepassing van het arbitragebeginsel te doen zegeviëren — niet zoodanig, dat de bezorgdheid, die nauwkeurige lezing van het plan der deskundigen zou kunnen doen rijzen, erdoor zou verdwijnen. Inderdaad, wanneer men het denkbeeld eener betaling ineens terzijde stelt, staat vast, dat het vermogen van Duitschland, aan den vreemde betalingen te verrichten, niet alleen kan worden ge-

meten aan de „taxable capacity” van het land. Om toch het buitenland te betalen moet men zich of deviezen verschaffen, of prestaties in natura verrichten. In het eerste geval kunnen betalingen slechts plaats vinden, naarmate de transacties met het buitenland een batig slot laten, welks grootte van te voren moeilijk is vast te stellen. Wat de prestaties in natura aangaat doen de deskundigen opmerken, dat zij een gratis uitvoer beteekenen, die van den commercieelen export moet worden afgetrokken en bijgevolg met een evengroot bedrag de deviezen doet verminderen, welke voor de betaling in geld beschikbaar zijn.

Deze laatste stelling met betrekking tot de prestaties in natura is wellicht niet geheel juist. Men kan zich althans theoretisch denken dat, als gevolg van extra productieve inspanning en van het openstaan van het ontvangende land, de leveringen in natura niet in de plaats treden van een gelijkwaardige hoeveelheid commercieelen export, maar daaraan toegevoegd worden. De analyse der deskundigen is echter over het geheel vrij exact en men kan hen er slechts mede gelukwenschen, dat zij zich de moeite hebben gegeven, de essentiele punten van het vraagstuk in het licht te stellen.

Geconstateerd moet echter vervolgens worden, dat zij, na de moeilijkheden, die het herstelvraagstuk doet rijzen, te hebben aangewezen, niet zeer vindingrijk zijn geweest bij hun oplossing. Vooral schijnt, dat zij het gebruikmaken van een deviezencentrale aan de hand hadden kunnen doen, welke de beschikking zou hebben gekregen over een gering deel, zeg 8 à 10 pCt., van den export, hetgeen zou hebben in staat gesteld den dienst van een internationale leening van enkele milliarden goudmark te verzekeren. Een deel van de opbrengst der eerste tranches van deze leening zou men Duitschland hebben kunnen laten voor de handhaving van zijn wisselkoers en deze operatie zou men hebben kunnen voortzetten tot een redelijke grens, want een groot volk kan in normale tijden den last van een buitenlandsche schuld, evenredig aan de beteekenis van zijn transacties met den vreemde, dragen.

Dit denkbeeld is echter naar het schijnt te Londen niet onder het oog gezien en al beveiligd het uitstreken van een arbitrageprocedure tot de overdrachtskwestie de verschillende belanghebbenden tegen onredelijke aanspraken, het laat niettemin de meest volmaakte onzekerheid bestaan ten aanzien van het bedrag der overdrachten, d.w.z. over de effectieve betalingen.

* * *

Het is derhalve vrij lastig te voorspellen, welke ontvangst het Fransche Parlement aan de Londensche overeenkomsten zal bereiden. Behalve de moeilijkheden, voortkomend uit den aard zelf van het probleem, dat zooveel is omschreven en uit de verkregen resultaten, zal de heer Herriot zich gesteld zien voor de moeilijkheid, voortvloeiend uit de vrij uiteenlopende tendenties, die zich in de beide Kamers zullen openbaren. In den Senaat, waar de vorige minister-president tot dusverre grooten invloed heeft behouden, zal men hem misschien verwijten, niets verkregen te hebben — want de leening van 800 miljoen goudmark is van vrij weinig belang voor Frankrijk, indien zij niet wordt gevolgd door andere — dan vage formules van goede verstandhouding en men zal waarschijnlijk niet licht goedvinden, dat voor zoo weinig tastbare voordeelen Frankrijk het beginsel van vrijheid van handelen gedeeltelijk heeft prijsgegeven. In de Kamer van Afgevaardigden zal daarentegen misschien een deel van de linkerzijde de door de nieuwe regering erkende noodzaak, de middelen tot optreden, die haar zijn gelaten, te handhaven, tot de tenuitvoerbrenning van het plan der deskundigen tot meer zekere resultaten heeft geleid, niet erkennen.

Doch waar het op aan komt is, dat het onbehaaglijke gevoel vooral hieruit voortvloeit, dat, terwijl men thans de moeilijkheden, die de betalingen aan het buitenland, voortvloeiende uit het herstelvraagstuk,

met zich brengen, inziet, Frankrijk nog geenerlei welomschreven compensatie ziet opdoemen op het gebied der intergeallieerde schulden. BERTRAND NOGARO.

AANTEKENINGEN.

Bankbiljettenproductie in Duitschland gedurende 1923. — Het jaarverslag der Reichsbank over 1923 bevat hierover mededeelingen, die, naar de „Frkf. Ztg.” terecht opmerkt, als waarschuwing voor alle tijden dienen te worden onthouden.

De kosten van den aanmaak van nieuwe biljetten bedroegen 32,8 trillioen Mark. Behalve de Rijksdrukkerij werkten 84 drukkerijen direct en 48 indirect, d.i. als hulpbedrijven der Rijksdrukkerij, aan de vervaardiging der biljetten. Meer dan 30 papierfabrieken werkten op volle kracht voor de leverantie van de grondstof. Gedrukt werden rond 10 milliard biljetten ter waarde van 3877 trillioen; 29 galvanoplastische inrichtingen leverden 400,000 cliché's. Met de afwerking lichte men meer en meer de hand, om sneller groote massa's te kunnen emitteeren. De steeds aangroeiende stroom van voor betalingsdoeleinden niet meer bruikbare coupures, die spoedig de kassen deed overstroomden, noodzaakte tot wijziging der vernietigingsvoorschriften. Met toestemming van de Reichschuldenkommission, aan welker contrôle de intrekking en vernietiging van bankbiljetten volgens art. 16 van de bankwet is onderworpen, werden de bij de banken aanwezige kleinste coupures door papier- en kartonfabrieken, ter plaatse waar zij verzameld waren, vernietigd. De postkantoren konden op dezelfde wijze handelen. Waar geen papierfabrieken aanwezig waren werd verbranding in de stookinrichtingen van daartoe geschikte fabrieken toegelaten. En zoodra het desbetreffend wettelijk verbod was opgeheven werd ook tot verkoop der onbruikbare hoeveelheden als oud papier overgegaan.

Emigrantenremises naar en uitgaven van vreemdelingen in Italië. — Om welke bedragen het hier gaat blijkt, naar de heeren Samuel Montague & Co. berichten, uit een officieel rapport, waarin wordt medegedeeld, dat in 1923 uit de Vereenigde Staten door Italiaansche emigranten werd geremitteerd: via de Bank van Napels 560, via de Posten 483.5, via de Federal Reserve Bank en de Bank van Italië 217 miljoen Lire. Het voorafgaande jaar waren deze bedragen resp. 52, 469 en 125 miljoen Lire. In totaal mogen de remise's uit dezen hoofde gedurende 1923 op ongeveer 2.659 miljoen worden geraamd. Het bedrag der voor-oorlogse remise's wordt door den heer Stringher, Directeur van de Banca d'Italia op ongeveer 500 miljoen Lire per jaar geschat, overeenkomende met een bedrag van 2.300 miljoen thans, zoodat de reële waarde der remise's gedurende 1923 dit bedrag aanmerkelijk overschrijdt.

Het aantal vreemdelingen, dat Italië in 1923 bezocht, bedroeg 668.000, of meer dan 100.000 meer dan in 1922. Neemt men de gemiddelde uitgaven der toeristen op 150 Lire per dag aan, dan komt men op niet minder dan 2.480 miljoen.

In hun beteekenis voor de Italiaansche betalingsbalans verschillen beide posten in zooverre, als eerstgenoemd bedrag er ten volle aan ten goede komt, terwijl van het tweede de Italiaansche invoeren, die met het vreemdelingenverkeer verband houden, moeten worden afgetrokken. Het is echter niet waarschijnlijk, dat deze op een belangrijk deel van de 2.480 miljoen Lire beslag leggen.

De Jaarbeurs te Bandoeng. — De N. R. C. ontleent aan de Loc.:

Er zijn ter jaarbeurs: 20 inzenders voor verkoop ter plaatse; 6 inzenders met louter expositie-belasting (blindenwerk, Leger des Heils, gouvernement, etc.); 3 auto-importeurs; 8 andere importeurs; 6 inzendingen van Bandoengsche

toko's; 2 bouw bureaux; 5 industriële ondernemingen. Bij deze opsomming zijn niet alleen eigen notities, maar is ook de officieele catalogus gevolgd: dit is inderdaad alles.

Gaan wij nu deze cijfers na, dan blijkt daaruit, dat wij mogen terzijdestellen de twintig inzenders voor verkoop ter plaatse, die niet de jaarbeurs vormen doch er alleen staan om te profiteeren van het groot aantal menschen, hetgeen niets uitstaande heeft met het aanknoopen van relaties etc. waartoe een jaarbeurs wordt opgericht; wij mogen eveneens uitzonderen de inzendingen van het gouvernement, die hier met hetzelfde doel zijn; en die van Bandoengsche toko's, die evenmin iets met de jaarbeurs te maken hebben, maar die alleen tijdens het vreemdelingenbezoek een filiaaltje ter jaarbeurs openen ter vergrooing van hun winkelomzet.

Wat blijft er dan over? 3 auto-importeurs, 8 gewone importeurs, 2 Bandoengsche bouw bureaux, 5 industriële ondernemingen (dat wil zeggen een van cigarettten, een van wielen, een van motoren, een van kinine en één van dakpannen; vier uit Bandoeng en één van buiten Bandoeng).

Op de geheele jaarbeurs vindt men alzoo 13 à 20 stands van inzenders, die te zamen de werkelijke jaarbeurs vormen!

Van de Indische nijverheid ontbreekt bijna alles, behalve de vijf genoemde inzendingen van een cigarettfabriek, een fabriek van roeiboeten en rijtuigwielen etc. Vijf inzendingen van industrie.

Van den Indischen automobiel-import zijn drie vertegenwoordigers.

En van gansch den Indischen importhandel zijn hier acht, zegge acht firma's aanwezig, en wij kunnen verzekeren, dat dat lang niet de voornaamste acht zijn.

De rest is... versiering.

De jaarbeurs bestaat dit jaar uit 18 à 20 inzendingen, waarbij de Indische industrie en de Indische handel slechts voor enkele procenten vertegenwoordigd zijn: de groote meerderheid van fabrieken en de nog grootere meerderheid van import- en exportfirma's (laat ons zeggen 99 percent!) ontbreekt.

Wie ook ontbreken, dat zijn de zakenlieden.

Die komen niet naar de jaarbeurs. Bij de opening waren geen handelsverenigingen en kamers van koophandel vertegenwoordigd; men zag onder de talrijke aanwezigen hoogstens één verdwaalden handelsman.

Want er zijn immers toch van de 100 firma's geen 2 aanwezig. Er zijn geen buitenlandsche inzendingen en geen Chineesche, er zijn er wat Nederlandsche, saamgedrongen in een paar stands.

Zoodat men, zij het met leedwezen, niet anders constateeren kan: deze jaarbeurs is geen jaarbeurs.

Het zijn een paar inzendingen, met veel franje van gemakkelikheden en bezienswaardigheden er om heen, met wat bezoek, omdat er tegelijk een theecongres en een wegcongres gehouden worden.

Kwaad doet de jaarbeurs niet. Zoo lang zij het gouvernement geen geld kost (voor een rijkssubsidie zou geen plaats zijn; wel voor de gemeentelijke, omdat Bandoeng voordeel heeft van het vreemdelingenbezoek), kan niemand er bezwaar tegen hebben, dat te Bandoeng eens per jaar iets gehouden wordt, waarvan de betrokkenen elkaar verzekeren, dat het een jaarbeurs is.

Maar men moet in buitenland noch binnenland den indruk wekken, dat in Indië iets aanwezig zou zijn als de jaarbeurzen in Europa. Dat is in deze vijf jaar nu wel gebleken en dat blijkt sterker dan ooit bij deze vijfde jaarbeurs (de minste van de vijf!): dat er in Ned.-Indië aan een werkelijke jaarbeurs geen behoefte is en dat de handel zich van de Bandoengsche jaarbeurs volkomen afzijdig houdt, terwijl het oeconomische leven zich ontwikkelt geheel buiten de jaarbeurs om.

Het is geen opgewekte conclusie voor een lustrum, maar bij het bestendigen van een illusie heeft niemand belang, terwijl het bestaan van de fictie eener werkelijke jaarbeurs nadeelig is.

ONTVANGEN:

De verkeersbedrijven van den Staat (Spoorwegen; Post-, Telegraaf- en Telefoondienst; Havenwezen) door S. A. Reitsma. (Vereeniging voor Studie van Koloniaal Maatschappelijke vraagstukken, Publicatie No. 17), Weltevreden, 1924. G. Kolff & Co.

Critische beschouwing der handeling voor gemeene rekening. Bijdrage tot de studie der stille of zoogenaamde „Burgerlijke” Maatschap door Mr. Dr. P. H. Smits. 's Gravenhage, 1924. Martinus Nijhoff.

Les Finances de la Société des Nations par H. F. A. Völlmar, docteur en droit, avocat à la cour de cassation des Pays-Bas. 's-Gravenhage, 1924. Martinus Nijhoff.

Staat und Wirtschaft seit dem Waffenstillstand von Kurt Singer, Hamburg. Jena, 1924. Verlag von Gustav Fischer.

Het Taylorstelsel. Met een inleiding over stukloon en moderne loonsystemen door Dr. Ir. Th. van der Waerden. Zesde Druk. (Populair-Wetenschappelijke herdrukken). Amsterdam, 1924. N.V. Boekhandel en Uitgevers-Maatschappij „Ontwikkeling”.

Canada of the Future by Graham F. Towers, Superintendent, Foreign Trade Department The Royal Bank of Canada. Montreal, 1924.

Voorlichting bij beroepskeuze in Nederland, samengesteld door den Rijksdienst der werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling en uitgegeven in opdracht van het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid. 's-Gravenhage, 1924. Martinus Nijhoff.

Mémorandum sur les Balances des Paiements et sur les Balances du Commerce Extérieur 1910-1923. Volume I Balances des Paiements et Tableaux sommaires du Commerce. Société des Nations. Genève 1924.

Inleiding tot de studie der Bedrijfshuishoudkunde door J. Grooten. Rotterdam, 1924. Nijgh en van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij.

Situation économique et financière de la Roumanie, au début de l'année 1924. (Royaume de Roumanie, Ministère de l'Industrie et du Commerce) Bucarest.

De Psychotechniek. Een opwekking tot stichting van een psychotechnisch instituut te Rotterdam door Dr. J. Sanders, Arts te Rotterdam; Privaat-docent in de gezondheidsleer aan de Gemeente-Universiteit te Amsterdam. Nijgh en van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij.

Het Pachtvraagstuk en deel II van het Verslag der Staatscommissie-Pacht door Prof. Dr. H. W. C. Bordewijk. (Overdruk uit het Algemeen Zuivel-en Melkhygiënisch Weekblad), 1924.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Juni 1924		Juni 1923	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	58.316	f 2.194.593.000	60.221	f 1.712.816.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	40.667	„ 1.933.295.000	36.970	„ 1.387.427.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	9.452	„ 10.978.000	4.045	„ 6.467.000

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Maart 1924		April 1924	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contacten..	32928	f 15.637.386	34825	f 15.753.767
door overschrijving 1)...	114812	„ 58.749.891	124570	„ 54.506.232
Particuliere rekeninghoud.	21690 ²⁾	„ 29.578.404	21885 ²⁾	„ 29.610.241
Saldo te goed part. rek. ult ^o .	—	„ 18.516.468	—	„ 18.382.211
Deposito's voor een jaar vast.	2314	„ 7.613.900	2328 ²⁾	„ 7.419.800

1) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentendiensten, zijnde ± f 11.386.767,94 en f 9.365.841,74 per maand.

2) Aantal.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND JUNI 1924

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
I Dieren en dierlijke producten	16.041.363	8.031.349	51.235.072	35.569.068	—	—	35.193.709	27.537.719
II Plantaard. voortbrengselen.....	309.131.758	46.810.250	60.551.770	12.414.572	248.579.988	34.395.678	—	—
IIIa Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	1.265.995.773	33.614.580	419.265.282 ¹	9.178.079 ¹	846.730.491	24.436.501	—	—
IIIb Gouden en zilveren munt en muntmat.	2.175	143.090	143.399	7.172.125	—	—	141.224	7.029.035
IV Meel en meelfabrikaten	22.616.897	3.516.529	27.004.976	4.512.898	—	—	4.388.079	996.369
V Chemische producten, geneesmiddelen, verfwaren en kleurstoffen	26.737.436	4.311.374	10.584.349	3.870.058	16.153.087	441.316	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrikaten van deze stoffen, n. a. g.	79.508.773	10.568.371	30.159.880 ²	8.629.582 ²	49.348.893	1.938.789	—	—
VII Hout en fabrikaten van hout en dergelijke stoffen; meubelen v. a. s.	153.975.562	12.082.035	6.058.363	970.741	147.917.199	11.111.294	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk en schoenwerk	2.647.287	5.332.894	1.356.474	2.982.375	1.290.813	2.350.519	—	—
IX Garens, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleed- en modewaren	7.668.293	24.106.068	5.281.030	11.420.566	2.387.263	12.685.502	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen.....	85.254.627	1.740.757	7.437.132	663.055	77.817.495	1.077.702	—	—
XI Glas	53.365.930	994.910	2.509.199	692.992	856.731	301.918	—	—
XII Papier	7.353.643	2.574.942	24.611.618	3.575.183	—	—	17.257.975	1.000.241
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	45.360.485	16.119.229	23.986.535	10.263.131	21.373.950	5.856.098	—	—
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	8.750.375	6.061.525	565.816	537.928	8.184.559	5.523.597	—	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	15.326.425	13.215.727	7.801.958	5.558.605	7.434.467	7.657.122	—	—
Totaal	2.049.646.802	189.223.630	678.552.853	118.010.958	1.371.093.949	71.212.672	—	—
Handelsbew. zond. goud. en zilvermuntmuntmat. (groep IIIb)	2.049.644.627	189.080.540	678.409.454	110.838.833	1.371.235.173	78.241.707	—	—

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal, in gulden.

Maanden	Invoer				Uitvoer ¹⁾			
	1921	1922	1923	1924	1921	1922	1923	1924
Januari	214.136.278	152.495.668	173.045.849	177.884.950	115.835.310	86.106.447	91.487.819	116.522.007
Februari	170.369.270	152.353.594	162.189.535	185.507.111	120.956.498	84.204.248	94.601.855	125.465.290
Maart	213.830.220	180.328.763	165.440.620	186.545.160	107.204.662	112.879.875	106.977.347	131.906.705
April	195.772.602	167.451.702	169.639.064	189.679.735	108.819.697	92.729.841	97.005.415	136.430.618
Mei	168.114.951	194.080.257	160.129.701	218.738.134	93.818.710	108.423.679	104.128.702	135.531.201
Juni	188.559.719	150.899.735	159.533.444	198.080.540	120.815.908	100.680.880	97.860.255	110.838.833
Tot. Jan./Juni	1.150.783.040	997.609.719	989.978.213	1.147.435.630	667.450.785	585.024.970	592.061.393	756.694.654
Juli	170.674.007	163.863.700	157.464.022		105.420.129	104.572.575	95.693.919	
Augustus	186.640.179	178.807.927	150.975.066		142.544.083	99.442.892	107.933.082	
September	197.271.439	164.616.506	166.474.283		135.749.765	115.612.131	127.720.569	
October	179.043.171	186.643.442	192.923.258		114.694.641	112.003.008	125.848.400	
November	175.806.364	172.295.111	176.660.045		106.623.879	104.350.396	126.123.548	
December	180.000.903	163.762.355	174.750.818		97.115.318	100.225.239	127.839.691	
Totaal	2.240.219.103	2.027.598.760	2.009.225.705		1.369.598.600	1.221.231.211	1.303.220.602	

1) Hieronder zijn niet begrepen de bunkercolen en bunkerolie voor Ned. schepen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table with exchange rates for various banks (Ned. Bk., Javasche Bank, etc.) and dates. Includes columns for bank name, date, and rate.

OPEN MARKT.

Table with exchange rates for Amsterdam, London, Berlin, Paris, and New York. Columns include Date, Location, and Rate.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Text describing market conditions for exchange rates, mentioning 'Ponden waren deze week vast' and 'Vrijdag werd in verband met een nieuwe daling...'

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table with exchange rates within the Netherlands for locations like London, Berlin, Weenen, Paris, Brussel, and New York. Columns include Date and Location.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Gulden per miljard Mark. 3) Gulden per 100 Mark.

Table with exchange rates for various locations like Stockholm, Copenhagen, Christiania, Zwitserland, Spanje, and Batavia. Columns include Date and Location.

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 2 Augustus. 3) Idem van 26 juli.

KOERSEN TE NEW YORK.

Table with exchange rates for New York. Columns include Data, Cable Lond., Zicht Parijs, Zicht Berlijn, and Zicht Amsterd.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Table with exchange rates for various cities (Alexandrië, Bangkok, B. Aires, etc.) as seen from London. Columns include Plaatsen en Landen, Noteerings-eenheden, and dates.

NOTEERING VAN ZILVER.

Table with silver exchange rates for London and New York. Columns include Date, Location, and Rate.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 11 Aug. 1924.

Table showing the abbreviated balance sheet of the Nederlandsche Bank, divided into Activa and Passiva. Columns include Description and Amount.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in millioenen Goudmark
(millioenen Rentenmark/triljoenen Papiermark.)

Data	Metaal	Daarv. Goud	Waarv. b. buitl. circ. bkn ¹	Wissels		
				Totaal	Handels-wissels ²)	Schatkist-papier
31 Juli '24	510	484	45	1.798	1.798	—
23 „ '24	509	478	39	1.798	1.798	—
15 „ '24	498	469	34	1.826	1.826	—
7 „ '24	491	466	34	1.871	1.871	—
30 Juni '24	486	462	30	1.898	1.898	—
23 „ '24	486	462	30	1.868	1.868	—
31 Juli '23	0,024 ³	596	90	72,066 ³	18,314 ²	53,752 ²
23 Juli '14	1.691	1.357	—	751	751	—

Data als boven.	Beleeningen ⁵)	Renten-bank-scheine in kas	Diverse activa	Circulatie	Rekg. Courant ⁴)		Opgenomen bij de Renten-bank
					Partic.	Rijken Staat	
	62	268	973	1.211	290	453	800
	69	443	906	1.010	384	677	800
	74	377	842	1.062	332	598	800
	92	303	767	1.106	320	491	800
	109	278	702	1.097	281	493	800
	101	474	626	891	347	725	800
	2,553 ²	—	2,577 ²	43,595 ²	24,078 ²	3,779 ²	—
	—	—	—	1,891	944	—	—

¹) Onbelast. ²) In biljoenen. ³) Waarv. in Rentenmark: 23 Juni 1.044; 30 Juni 1.058; 7 Juli 1.052; 15 Juli 1.012; 23 Juli 979; 31 Juli 973. ⁴) Idem zelfde data: 606; 388; 400; 475; 488; 253. ⁵) Idem resp. 15, 23, 31 Juli: 62; 55; 49.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitl. saldi	Beleeningen van te-goed in h. buitl.	Beleeningen van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Voor-schot aan den Staat	Circulatie
7 Aug. '24	353.369	84.653	480.000	1749.414	5.250.000	7.685.195
31 Juli '24	353.575	84.653	480.000	1815.205	5.250.000	7.764.487
24 „ '24	352.751	84.653	480.000	1701.379	5.250.000	7.602.784
17 „ '24	354.027	84.653	480.000	1655.309	5.250.000	7.603.701
10 „ '24	354.070	—	—	1657.877	—	7.609.100
9 Aug. '23	350.897	84.653	480.000	1082.752	5.300.000	7.034.935

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.
FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F. R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
23 Juli '24	3.167.527	2.137.110	—	106.015	1.782.626
16 „ '24	3.160.550	2.148.830	—	105.864	1.812.712
9 „ '24	3.143.402	2.137.268	—	101.904	1.855.005
2 „ '24	3.120.655	2.159.820	—	98.963	1.874.270
25 Juni '24	3.155.570	2.156.584	—	115.833	1.843.922
25 Juli '23	3.113.551	2.118.785	—	86.454	2.194.871

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹)	Algem. Dek-kings-perc. ²)
23 Juli '24	322.362	2.144.851	111.409	80,6	83,3
16 „ '24	342.671	2.144.005	111.405	79,9	82,6
9 „ '24	369.222	2.078.910	111.400	79,9	82,5
2 „ '24	421.812	2.074.492	111.407	78,0	81,5
25 Juni '24	395.165	2.108.459	111.420	79,8	82,8
25 Juli '23	937.403	1.896.567	109.629	76,10	78,2

¹) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
16 Juli '24	748	17.122.177	1.586.387	16.743.660	4.481.539
9 „ '24	748	17.055.091	1.538.366	16.575.479	4.437.143
2 „ '24	748	17.056.459	1.520.871	16.542.122	4.418.377
25 Juni '24	748	16.968.760	1.544.661	16.380.869	4.414.306
18 „ '24	749	16.870.782	1.596.232	16.391.790	4.379.316
18 Juli '23	772	16.406.561	1.398.984	15.300.956	3.980.513

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 11 Aug. 1924.

De vlotte voortgang, welke ook na de aankomst van de Duitse vertegenwoordigers op de conferentie te Londen te constatare is geweest, heeft op de internationale beurzen een zeer goeden invloed uitgeoefend. Weliswaar bleven in sommige centra tegen-tendenzen werkzaam, doch deze waren in geen enkel geval van dien aard, dat zij in staat waren de opgewekte stemming in het tegendeel te doen omslaan. Het meest merkwaardig is wellicht nog het verloop aan de beurs van New York geweest. Ondanks de nog steeds durende minder gunstige berichten uit de kringen van handel en industrie, ondanks het feit, dat de onuitgevoerde orders van de Steeltrust per einde Juli slechts 3,187,000 ton hebben aangetoond, in vergelijking met 3,263,000 per einde Juni, is de fondsenmarkt zeer optimistisch gebleven. De oorzaak hiervan moet waarschijnlijk worden gevonden in de zeer ruime geldmarkt, hetgeen zelfs op 8 Augustus j.l. heeft geleid tot een verlaging van den discontovoet der Federal Reserve Bank te New York van 3½ pCt. tot 3 pCt. Deze discontoverlaging komt niet onverwacht. De herdisconto's der Reservebanken bevonden zich reeds lang in dalende richting. In Januari j.l. bedroegen zij nog \$ 797 miljoen, waarna zij terugliepen tot \$ 529 miljoen op 2 April, \$ 401 miljoen op 4 Juni en \$ 305 miljoen op 18 Juli. Hiertegenover zijn de beleggingen voortdurend toegenomen van \$ 126 miljoen in Januari via 264 en 397 tot 466 miljoen dollar op 18 Juli. Van de zijde van handel en industrie werden desniettemin wel eischen aan de geldmarkt gesteld, hetzij tot consolidatie van oude geldleeningen, hetzij om uitbreidingen en vernieuwingen ter hand te kunnen nemen. Dit op zich zelf duidt reeds op de algemeen verspreide opvatting, dat de thans heerschende depressie slechts van korten duur zal zijn. Toch is de druk op de geldmarkt ook thans nog geenszins van dien aard, dat enige verstrooving teweeg wordt gebracht. De toevloed van goud houdt onverminderd aan op de basis van ongeveer \$ 40 miljoen per maand en zoolang de credietverstrekking aan het buitenland geen groter vormen aanneemt, verwacht men te New York, dat de geldmarkt eer ruimer zal worden dan dat het tegenovergestelde zal zijn op te merken. De gestie van de Federal Reserve Bank te New York is dan ook niet anders geweest dan de officieele erkenning van reeds lang bestaande verhoudingen. De fondsenmarkt verwacht nu, dat in den tegenwoordigen toestand de kiem van genezing geborgen is. Men heeft zijn hoop gevestigd op het welslagen van de conferentie te Londen, en in aansluiting hieraan op het toestroomen van nieuwe orders voor de industrie als gevolg van de in New York te plaatsen Duitse leening. De daling van den dollarkoers, welke in nauw verband staat met de ruime geldmarkt, kan hieraan slechts bevorderlijk zijn. Dit alles, tezamen met de zeer hoge graanprijzen — waaraan een element van grove speculatie niet vreemd is, doch waarvan de boeren in ieder geval sterk profiteren — maakt het verklaarbaar, dat, ondanks den niet zeer gunstigen toestand van het oogenblik, de beurs de toekomst, zooals zij die beschouwt, in een hooger koerspeil en in groote omzettingen verdisconteert.

Ook te Berlijn is de invloed van de conferentie zeer duidelijk merkbaar geweest. De markt is daar ter plaatse geholpen door een betrekkelijk ruime geldmarkt, doch de oorzaak van de koersverheffing in bijna alle afdelingen is toe te schrijven geweest aan betere opvattingen omtrent de ontwikkeling der tegenwoordige verhoudingen. Dat het hierbij vaak tot overdrijving is gekomen kan geen verwondering wekken in een land, dat een algemeene speculatie van bijna alle kringen der bevolking nog zoo korten tijd achter zich heeft. Vooral is die speculatiezucht weder op binnenlandsche obligaties geconcentreerd geweest. De geruchten omtrent aankopen door de overheid — welke nu reeds enkele malen categorisch zijn tegengesproken — tezamen met de hoop op een wijziging van de derde belastingnoodverordening hebben tot koersverheffingen geleid, welke in sommige gevallen tot de meest dwaze verhoudingen hebben gevoerd. Zoo steeg b.v. de gedwongen leening van Duitschland voorbijgaand tot 60 milliard procent, hetgeen ongeveer 5 maal zooveel is als de waarde, welke hiervoor oorspronkelijk is betaald. Hierop is natuurlijk een reactie ingetreden, doch desondanks is het algemeen peil nog in zeer beteekenende mate boven dat van de vorige week gebleven. Hoewel de belangstelling wel het sterkst op deze marktafdeling gevestigd is gebleven, zijn toch ook de diverse aandeelen niet verwaarloosd, zoodat als geheel de slotkoersen een veel hooger peil hebben kunnen bereiken. De markt te Londen is voor een deel nogal bewogen

geweest door het verrassend verloop van de Engelsch-Russische conferentie, welke zelfs tijdelijk de belangstelling voor de inter-geallieerde besprekingen heeft weggevaagd. Over het algemeen is men in City-kringen nogal verbaasd, dat het tot een soort van vergelijk tusschen de regeringen van Engeland en Rusland is gekomen en heeft men hier en daar reeds zijn ontstemming te dien aanzien geuit. De invloed is echter niet al te sterk geweest, in verband met het feit, dat er nog geen bindende afspraken zijn gemaakt en dat het parlement alsnog de bevoegdheid heeft behouden wijzigingen aan te brengen. Veel meer aandacht is besteed aan de rijzing van den sterlingkoers tegenover den dollar. De verlaging van het bankdisconto te New York heeft deze ontwikkeling, welke in Engeland met vreugde wordt begroet, nog in de hand gewerkt. De beurs is hiervoor zeer gevoelig geworden, temeer, omdat thans het schrikbeeld van een verhooging van het bankdisconto der Bank van Engeland voorloopig uit den weg is geruimd. Vrijwel alle afdelingen hebben dan ook een zeer opgewekt verloop gehad, waarbij de opwaartsche beweging werd gesteund door gunstige commentaren omtrent het verloop der conferentie.

Te Parijs heeft de rijzing van den wisselkoers niet al te veel invloed op de beurs uitgeoefend. Arbitragewaarden werden bijna niet verhandeld en ook de aandelenmarkt was zeer rustig. Een kenmerkend verschijnsel is het echter geweest, dat de afdeling voor binnenlandsche obligaties groote opgewektheid te aanschouwen heeft gegeven. Gedurende zeer langen tijd toch was de aandacht in hoofdzaak gevestigd geweest op allerlei aandelen, welke uit de markt werden genomen in verband met de vrees voor depreciatie van het betaalmiddel. Dat thans het omgekeerde verschijnsel valt waar te nemen zou kunnen wijzen op veranderde opvattingen in deze richting. Vooral tegen het einde der berichtperiode heeft zich echter een meer algemeen gunstige tendentie van de beurs meester gemaakt onder den invloed van de goede ontvangst, welke Herriot tijdens zijn kortstondig verblijf te Parijs ten deel is gevallen en in verband met het vooruitzicht op een tweede intergeallieerde conferentie, welke dan vermoedelijk in November gehouden zou kunnen worden ter bespreking van het vraagstuk der intergeallieerde schulden. Waar dit een probleem is, waarbij Frankrijk financieel onmiddellijk en zeer sterk is geïnteresseerd, is het begrijpelijk, dat de mogelijkheid van oplossing van dit vraagstuk reeds dadelijk een zekere ontspanning heeft kunnen bezorgen.

Ten onzent heeft de beurs eveneens een zeer bevredigend verloop gehad. Op de *beleggingsmarkt* kwam een geringe reactie tot stand voor zoover het inheemsche soorten betreft. Deze kan echter gevoegelijk worden beschouwd als een natuurlijken terugslag op de vrij schielijke rijzing, welke in de voorafgaande weken te constateeren is geweest. Voor de meeste soorten zijn de nadeelige verschillen dan ook onbelangrijk bleven, terwijl hier en daar zelfs een verbetering viel op te merken. Wat de buitenlandsche staatsleeningen betreft verdient een rijzing in den koers van Russische obligaties vermelding, welke onmiddellijk op de hierboven reeds gereleveerde berichten van de Engelsch-Russische conferentie is gevolgd.

	4 Aug.	8 Aug.	11 Aug.	Rijzing of daling
6 % Nederland 1922	100 $\frac{1}{4}$	99 $\frac{1}{2}$	99 $\frac{3}{8}$	- $\frac{7}{8}$
5 % " 1918	89 $\frac{15}{16}$	89 $\frac{15}{16}$	89 $\frac{15}{16}$	—
4 $\frac{1}{2}$ % " 1916	91	90 $\frac{3}{4}$	90 $\frac{3}{8}$	- $\frac{5}{8}$
4 % " 1916	83	82	81 $\frac{7}{8}$	- $1\frac{1}{8}$
3 $\frac{1}{2}$ % " "	74 $\frac{3}{4}$	74 $\frac{1}{2}$	74 $\frac{3}{4}$	—
3 % " "	66 $\frac{1}{2}$	66 $\frac{5}{8}$	67	+ $\frac{1}{2}$
2 $\frac{1}{2}$ % Cert. N. W. S.	54	53 $\frac{3}{8}$	53 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{4}$
7 % Oost-Indië 1921	102 $\frac{1}{4}$	102 $\frac{3}{8}$	102 $\frac{11}{32}$	+ $\frac{3}{32}$
6 % " 1919	99 $\frac{3}{4}$	98 $\frac{15}{16}$	98 $\frac{7}{8}$	- $\frac{1}{8}$
5 % " 1915	94 $\frac{1}{4}$	94 $\frac{1}{4}$	94	- $\frac{1}{4}$
5 % Rusland 1906	5	4 $\frac{7}{8}$	4 $\frac{7}{8}$	- $\frac{1}{8}$
4 % Rusl. bij Hope & Co.	4 $\frac{3}{4}$	6 $\frac{15}{16}$	6 $\frac{15}{16}$	+ $2\frac{9}{16}$
4 % Japan 1899	60 $\frac{1}{8}$	60 $\frac{1}{8}$	60 $\frac{19}{16}$	+ $1\frac{11}{16}$
5 % Brazilië 1895	48 $\frac{1}{8}$	48 $\frac{1}{8}$	48 $\frac{1}{8}$	+ $\frac{1}{8}$
8 % San Paulo 1921	93 $\frac{1}{4}$	92 $\frac{3}{8}$	—	- $\frac{5}{8}$
6 % Amsterdam 1920	100 $\frac{3}{8}$	100 $\frac{1}{2}$	—	+ $\frac{1}{8}$
7 % Rotterdam 1920	102 $\frac{1}{4}$	102 $\frac{1}{4}$	—	—

Op de aandelenmarkt is vrijwel geen enkele afdeling achter gebleven bij de algemene rijzing. Merkwaardig was de koersverheffing op de anders zoo rustige markt voor *bankaandelen*. Afgezien van aandelen Koloniale Bank — welke tot de rubriek der suikeraandelen gerekend behooren te worden — is het koersherstel wel het sterkst bij aandelen Amsterdamsche Bank naar voren getreden, hoewel ook de overige soorten hiervan goede vruchten heb-

ben kunnen plukken. Aandeelen Rotterdamsche Bankvereniging bleven daarentegen onveranderd.

Van *suikeraandelen* hebben aandelen H. V. A. het sterkst de aandacht getrokken. De emissie van nieuwe aandelen kan thans spoedig tegemoet worden gezien en in de verwachting van een spoedige koersverbetering, nadat de „claim” zal zijn gedetacheerd, worden thans reeds aankopen uitgevoerd. Doch ook de overige suikeraandelen konden zich in goede belangstelling verheugen, nadat bekend was geworden, dat oogst 1924 thans door de V. J. S. P. geheel is gerealiseerd, terwijl de vraag naar suiker uit oogst 1925 onverminderd voortduurt.

Ook voor *industriële aandelen* bestond meer aandacht, dan sinds lang het geval is geweest. Bijzondere vermelding verdienen in dit verband aandelen Philips Gloeilampenfabriek, Hollandsche Kunstzijde en Jurgens. Speciaal in laatstgenoemde aandelen is de handel vaak van grooten omvang geweest.

De omzetten in aandelen van *handelsondernemingen* zijn daarentegen sterk verminderd; nadat de groote kooporders in aandelen Compania waren uitgevoerd, moesten deze een deel van het behaalde koers-avance prijs geven.

Van *mijnbouwaandelen* hadden aandelen Redjang Lejong een enigszins onzeker verloop, doch konden toch tegen het slot met een aanzienlijk koersherstel de berichtperiode verlaten.

Petroleumfondsen bleven uiterst kalm; naar verhouding konden aandelen Geconsolideerde sterker vooruitgaan dan het hoofdfonds.

Rubberaandelen ondergingen den invloed van de gestadige prijsverbetering van het product te Londen; over de geheele linie trad hier goede vraag naar voren, waardoor de voordeelige verschillen in sommige gevallen groot werden.

Tabakken bleven kalm, zonder noemenswaardige koersverschillen.

	4 Aug.	8 Aug.	11 Aug.	Rijzing of daling
Amsterdamsche Bank	124 $\frac{1}{4}$	129 $\frac{1}{4}$	133	+ 8 $\frac{3}{4}$
Incasso Bank	94 $\frac{1}{4}$	97	97 $\frac{1}{2}$	+ 3 $\frac{1}{4}$
Koloniale Bank	169 $\frac{1}{8}$	177 $\frac{3}{4}$	179 $\frac{1}{2}$	+ 10 $\frac{3}{8}$
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	123 $\frac{1}{8}$	130 $\frac{3}{8}$	129 $\frac{1}{4}$	+ 5 $\frac{1}{8}$
Rotterd. Bankvereniging	84	84	84	—
Van Berkel's Patent	57	60 $\frac{1}{2}$	59 $\frac{1}{4}$	+ 2 $\frac{1}{4}$
Gouda Kaarsen	12 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{1}{2}$	15	+ 2 $\frac{3}{4}$
Holl. Draad- en Kabelfabriek	49	49	50	+ 1
A. Jurgens' Ver. Fabr. g. aand.	49 $\frac{1}{2}$	56 $\frac{1}{8}$	57 $\frac{1}{2}$	+ 8
" " pr. aand.	58	64 $\frac{3}{4}$	65	+ 7
Leerdam Glasfabrieken	22 $\frac{1}{4}$	23 $\frac{1}{2}$	25 $\frac{1}{4}$	+ 3
Philips' Gloeilampenfabriek	294	319 $\frac{1}{4}$	—	+ 25 $\frac{1}{4}$
Vereenigde Blikfabrieken	85 $\frac{1}{2}$	87 $\frac{1}{4}$	87 $\frac{1}{2}$	+ 2
Vereen. Chemische Fabrieken	41	44 $\frac{1}{2}$	44 $\frac{1}{2}$	+ 3 $\frac{1}{2}$
Compania Mercantil Argent.	237 $\frac{1}{8}$	23 $\frac{3}{8}$	22 $\frac{3}{4}$	- $1\frac{1}{8}$
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	163 $\frac{3}{8}$	167 $\frac{3}{8}$	168 $\frac{3}{4}$	+ 5 $\frac{3}{8}$
Handelsverg. Amsterdam	507 $\frac{1}{2}$	518 $\frac{3}{8}$	520	+ 12 $\frac{3}{8}$
Handelsverg. Reiss & Co.	32	31 $\frac{1}{2}$	32 $\frac{1}{2}$	+ $\frac{1}{2}$
Int. Crediet- en Handelsverg. Rotterdam	186	190	188	+ 2
Linde Teves & Stokvis	86 $\frac{1}{8}$	87	—	+ $\frac{1}{2}$
Redjang Lejong Mijnb.-Mij.	205	221 $\frac{1}{2}$	218	+ 13
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	151 $\frac{1}{4}$	156	158 $\frac{1}{4}$	+ 6 $\frac{1}{2}$
Kon. Petroleum-Mij	335	339 $\frac{3}{8}$	341	+ 6
Phoenix Oil	91	91 $\frac{1}{4}$	91 $\frac{1}{4}$	+ $\frac{3}{4}$
Amsterdam-Rubber-Mij	138 $\frac{3}{4}$	150 $\frac{5}{8}$	151 $\frac{1}{4}$	+ 12 $\frac{3}{8}$
Kendeng Lemboe	163 $\frac{1}{2}$	174	176	+ 12 $\frac{1}{2}$
Oost-Java-Rubber-Mij	210	223	223	+ 13
Deli-Batavia Tabak Mij.	314	324	320	+ 6
Deli-Maatschappij	368 $\frac{1}{2}$	369 $\frac{3}{8}$	369 $\frac{1}{2}$	+ 1
Senembah-Maatschappij	340 $\frac{1}{4}$	340 $\frac{1}{2}$	338 $\frac{3}{4}$	- $1\frac{1}{2}$

De *scheepvaartmarkt* is zeer vast gebleven, met slechts een geringen teruggang tegen het slot.

	4 Aug.	8 Aug.	11 Aug.	Rijzing of daling
Holland-Amerika-Lijn	79 $\frac{1}{4}$	87 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{3}{4}$	+ 7 $\frac{1}{2}$
" " „gem.eig.	63 $\frac{7}{8}$	71	70 $\frac{1}{2}$	+ 6 $\frac{5}{8}$
Hollandsche Stoomboot-Mij.	25	28 $\frac{3}{8}$	27 $\frac{1}{4}$	+ 2 $\frac{1}{4}$
Java-China-Japan-Lijn	96	103 $\frac{1}{4}$	104	+ 8
Kon. Hollandsche Lloyd	8 $\frac{1}{4}$	9 $\frac{1}{8}$	—	+ $\frac{1}{8}$
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	74	76 $\frac{1}{2}$	78 $\frac{1}{2}$	+ 4 $\frac{1}{2}$
Konink. Paketvaart-Mij.	135	140	139 $\frac{1}{4}$	+ 4 $\frac{1}{4}$
Maatschappij Zeevaart	74 $\frac{1}{2}$	75	77	+ 2 $\frac{1}{2}$
Nederl. Scheepvaart-Unie	121 $\frac{1}{2}$	127 $\frac{1}{2}$	129 $\frac{3}{8}$	+ 7 $\frac{1}{8}$
Nievelt Goudriaan	95	96 $\frac{3}{4}$	98 $\frac{1}{4}$	+ 3 $\frac{1}{4}$
Rotterdamsche Lloyd	120 $\frac{1}{4}$	128 $\frac{1}{4}$	129 $\frac{1}{4}$	+ 9
Stoomv.-Mij. „Nederland”	140 $\frac{1}{4}$	151	152 $\frac{1}{4}$	+ 12
" " „Noordzee”	24 $\frac{1}{4}$	25	—	+ $\frac{1}{4}$

De *Amerikaansche markt* reageerde vrij scherp in verband met de daling van den dollarkoers.

	4 Aug.	8 Aug.	11 Aug.	Rijzing of daling
Americ. Smelting & Refining	73	72 $\frac{1}{4}$	71 $\frac{1}{4}$	- 1 $\frac{1}{4}$
Anaconda Copper	79 $\frac{7}{16}$	75 $\frac{1}{4}$	75 $\frac{13}{16}$	- 3 $\frac{1}{2}$
Studebaker Corp.	100	98 $\frac{3}{8}$	99 $\frac{1}{4}$	- $\frac{3}{4}$
Un. States Steel Corp.	112 $\frac{1}{2}$	110 $\frac{3}{8}$	110 $\frac{1}{4}$	- 2 $\frac{1}{4}$
Atchison Topeka	111	109 $\frac{7}{8}$	109 $\frac{3}{4}$	- 1 $\frac{1}{4}$
Erie	37 $\frac{3}{16}$	35	33	- 4 $\frac{3}{16}$
Southern Pacific	100 $\frac{1}{4}$	97 $\frac{3}{4}$	—	- 2 $\frac{1}{4}$
Union Pacific	148	144 $\frac{3}{4}$	145	- 3
Int. Merc. Marine orig. gew.	10 $\frac{11}{16}$	10 $\frac{7}{8}$	10 $\frac{11}{16}$	- $\frac{1}{4}$
" " " " pref.	40 $\frac{1}{4}$	40 $\frac{1}{4}$	—	—

De *geldmarkt* bleef ruim; prolongatie noteerde doorgaans 2 pCt. met een lichte stijging tot 2 $\frac{1}{2}$ pCt. aan het einde der berichtsperiode.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 11 Augustus 1924.

De vaste stemming, die in de vorige week nog aan de graanmarkt heerschte, is deze week verloren gegaan. Voor tarwe was dat het gevolg van de verbetering in de vooruitzichten in Canada, regenval in Argentinië, en vooral ook van het zeer gunstige maandrapport op 1 Augustus van het Ministerie van Landbouw te Washington over den oogst der Vereenigde Staten. De opbrengst der winter-tarwe in sommige staten, vooral Kansas en Oklahoma, is zoo overvloedig, dat het officieele rapport den geheelen oogst nu reeds belangrijk hooger raamt, dan in het vorige jaar. De laatste schatting voor den oogst van 1923 bedroeg 572 miljoen bushels, terwijl de opbrengst nu op 589 miljoen wordt berekend. Ook de zomertarwe staat er uitstekend voor, en daarvan wordt de opbrengst geschat op 225 miljoen bushels, tegen een oogst van 213 miljoen in 1923. In totaal rekent men dus in de Vereenigde Staten op 814 miljoen bushels tarwe, nadat de schatting op 1 Juli slechts 740 miljoen had bedragen. Dit is wel een zeer belangrijke verbetering en het is geen wonder, dat de Amerikaansche tarwemarkten daarop met eenige prijsverlaging reageerden. Groot was de verlaging echter niet, omdat nog altijd, zelfs indien voor Argentinië en Australië op een goeden oogst wordt gerekend, het tarwe-surplus der gezamenlijke invoerlanden in het nieuwe seizoen slechts zeer weinig grooter belooft te zullen zijn, dan de behoefte der invoerlanden. Ook aan de markt te Winnipeg is de prijs niet veel gedaald. Terwijl het slot der markt te Chicago op 11 Augustus ongeveer 5 dollarcent per 60 lbs. lager was dan op 4 Augustus, bedroeg de prijsverlaging te Winnipeg ruim 4 cent. Ook van officieele Canadeesche zijde wordt nu namelijk bericht, dat weliswaar den laatsten tijd in de Prairie-provincies regen is gevallen, doch dat deze op sommige plaatsen te laat kwam en op andere onvoldoende is geweest. De oogstramingen blijven voor Canada dan ook nog steeds onder de 300 miljoen bushels, en het maakt daarbij weinig uit, of die weinig bevredigende oogst het gevolg is van droogte of van door de Canadeesche regering den laatsten tijd steeds met zooveel klem ontkende roest-schade. Grootte prijsverlaging viel slechts in Argentinië te constateeren. Door den als onvoldoende beschouwden Argentinischen regenval waren de prijzen aan de termijnmarkt te Buenos Aires en Rosario sterk opgedreven, doch toen in den loop der week aan de droogte een einde kwam, volgde een sterke prijsverlaging, die te Buenos Aires niet minder dan 1 peso per 100 Kilo bedroeg, en hoewel voor effectieve tarwe in Argentinië niet die groote prijsval te constateeren viel, daalde toch ook daarvoor de prijs ongeveer 50 centavos per 100 Kilo.

De betere vooruitzichten in Noord-Amerika en de verwachting, dat de oogst ook in Canada misschien nog wel zal meevallen, hebben tezamen met de sterke fluctuaties in Argentinië den ondernemingslust in Europa doen afnemen. In Engeland was de omzet veel kleiner dan de voorafgaande week en de prijzen daalden daar voor alle soorten belangrijk, te meer omdat het pond sterling zich ten opzichte van den dollar verbeterde. Nieuwe hardwinter-tarwe werd uit Noord-Amerika dringend aangeboden en ofschoon aanvankelijk hierin geregeld zaken werden gedaan, was het later tot de gedaalde prijzen moeilijk koopers te vinden. De handel had zijn vertrouwen in den tarweprijs verloren en de Engelsche maalindustrie is goed van tarwe voorzien. Van Canadeesche tarwe was het aanbod niet groot, doch evenals voor Plata-tarwe bevonden de prijzen daarvan zich boven de pariteit van de hardwinter der Vereenigde Staten, wat de zaken belemmerde.

Ook op het vasteland werden weinig zaken in tarwe gedaan, ofschoon in het begin der week de markt eenigen steun ondervond van Fransche inkoop van Plata-tarwe op Januari/Februari aflading. De Fransche officieele mededeelingen, dat Frankrijk dit jaar geen tarwe-invoer zou noodig hebben, vinden dus blijkbaar geen algemeen geloof. Zij leken dan ook van het begin af wel wat al te optimistisch, nu Frankrijk dit jaar op invoer uit Tunis en Algiers niet zal kunnen rekenen. Ook Italië toonde eindelijk weder belangstelling voor buitenlandsche tarwe. Er is in Italië wegens den kleinen oogst een uitvoerverbod voor tarwe uitgevaardigd met verlaging van het invoerrecht, wat een vastere stemming aan de Italiaansche markt teweeg bracht en tot eenige inkoop van Plata-tarwe leidde. Van groote beteekenis waren echter deze zaken nog niet. In Nederland en België is de tarwemarkt bij voortdurende stil en ook Duitschland koopt slechts zeer weinig. Het was voornamelijk in nieuwe hardwinter-tarwe, dat naar deze landen zaken werden gedaan, doch de laatste dagen is ook daar de omzet verminderd. De flauwere markten in Noord- en Zuid-Amerika hebben sterk den invloed doen verminderen van de zekerheid, dat de Europeesche invoerlanden dit jaar minder broodgraan voortbrengen, en dat op uitvoer uit Rusland nauwelijks zal kunnen worden gerekend. Naast de vroeger reeds vermelde verminderingen tegenover het vorige jaar in de opbrengst van tarwe in Italië en Engeland, berekent men nu ook in Duitschland de opbrengst van broodgraan op 20 pCt. minder dan in 1923. Een onbevredigende oogst kan dit nog nauwelijks worden genoemd, want 1923 was een zeer gunstig jaar. Indien echter de financieele moeilijkheden in Duitschland verbeteren of althans niet verergeren, dan zal waarschijnlijk een grootere Deutsche invoer van tarwe en rogge noodig zijn dan in het afgelopen seizoen. Rusland en Roemenië zullen daaraan slechts zeer weinig kunnen meedoen, want ook uit Roemenië schijnt slechts een zeer geringe tarweuitvoer te kunnen worden verwacht. Voor de overige Europeesche invoerlanden geldt hetzelfde in meerdere of mindere mate, en Noord- en Zuid-Amerika zullen dus met slechts weinig concurrentie te rekenen hebben. Daarbij is het resultaat van den Argentinischen tarwe-oogst nog geheel onzeker. Wel schijnt de uitzaai iets grooter te zijn dan in het vorige seizoen en zijn de vooruitzichten dank zij den gevallen regen nu zeer goed, doch er moeten nog vele maanden verlopen voor de oogst kan worden binnengehaald. Hetzelfde kan gezegd worden van Australië, waar de verwachtingen van den tarweoogst op het oogenblik zeer goed zijn. Volledigheids-halve zij nog opgemerkt, dat Mantsjoerije sterk door droogte heeft geleden en dat daar waarschijnlijk van uitvoer geen sprake zal zijn. Ook al valt dus in Noord-Amerika de tarweopbrengst mee, tot belangrijke prijsverlaging behoort dit nog niet te leiden, nu het er niet naar uitziet, dat het surplus der uitvoerlanden de behoeften der invoerlanden belangrijk zal overtreffen. Eenige reactie na de scherpe prijsdaling op 8 Augustus is in Argentinië ingetreden, doch op 11 Augustus was de markt weder iets lager. Het slot was aan de termijnmarkt ruim een peso per 100 KG. lager dan een week tevoren.

De wereldverscheppingen van tarwe waren deze week klein, wat echter niet tot groter ondernemingslust in Europa leidde.

Ook rogge was de laatste dagen stil. Uit Rusland blijft het aanbod nog gering, ofschoon deze week weder een beperkte hoeveelheid werd afgeladen, doch het spoedig beschikbaar worden der eigen oogsten in Nederland en Duitschland leidde tot vermindering der vraag. Daarbij komt, dat de Deutsche regering reeds eenigen tijd bezig is zoowel van tarwe als van rogge hare voorraden te likvideeren. Ook de Deutsche exportzaken in rogge hebben den kooplust voor dit artikel verminderd en ofschoon de tot nog toe gedane zaken niet zeer groot zijn, en vooral deze week nauwelijks afdoeningen tot stand kwamen, oefende de mogelijkheid van Duitschen rogge-uitvoer eenigen druk op de markt uit. Noord-Amerika was echter voor rogge nauwelijks lager, ofschoon de vraag van Noord-Amerikaansche rogge in Europa gering is en nog altijd in Deutsche havens rogge-voorraden aanwezig zijn, die slechts zeer langzaam koopers vinden. Op 11 Augustus onderging rogge te Chicago dan ook een sterke verlaging en het slot was ruim 4 cent per 56 lbs. lager dan den 4den. Te Rotterdam ligt nog een vrij omvangrijke voorraad Russische rogge, die zich nog in Russische handen bevindt, doch naar verluidt, is hiervan een gedeelte bestemd tot vervulling van Russische verkoopen naar Scandinavië.

Maïs was in het begin der week zeer vast, tengevolge van steeds hogere prijzen te Chicago en aan de Argentinische termijnmarkten. Spoedig echter kwam ook hierin

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Sept.	Mais Sept.	Haver Sept.	Tarwe Sept.	Mais Sept.	Lijnzaad Sept.
9 Aug. '24	128 ³ / ₈	114 ¹ / ₂	49 ³ / ₄	15,10	9,85	23,20
2 „ '24	132 ¹ / ₄	114 ¹ / ₂	49 ³ / ₄	16,10	10,15	24,30
9 Aug. '23	99 ¹ / ₄	76 ¹ / ₈	35 ³ / ₄	10,85	8,25	20,80
9 Aug. '22	105 ¹ / ₈	58 ¹ / ₄	31 ⁷ / ₈	12,05 ¹	7,80	19,60 ¹
9 Aug. '21	123 ¹ / ₈	57 ¹ / ₄	37 ¹ / ₈	18,55 ¹	9,05	23,30 ¹
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ¹ / ₂	9,40	5,38	13,70

1) Per Augustus.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	11 Aug. 1924	4 Aug. 1924	13 Aug. 1923
Tarwe*	14,50	15,—	11,80
Rogge (No. 2 Western) ..	11,40	11,75	8,—
Mais (La Plata)	198,—	203,—	178,—
Gerst (48 lb. malting) ...	259,—	260,—	167,—
Haver (38 lb. white clipp.) ¹	11,80 ⁵	11,50 ⁵	9,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹	13,90	13,65	10,60
Lijnzaad (La Plata) ³	442,—	458,—	387,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Donaugerst. 5) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	3/9 Aug. 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	3/9 Aug. 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	1924	1923
Tarwe	32.518	599.660	456.923	3.268	18.573	31.086	618.233	488.009
Rogge	17.371	308.085	286.367	—	3.775	485	311.860	286.852
Boekweit	566	13.351	9.937	—	—	—	13.351	9.937
Mais	26.138	444.506	352.915	5.450	72.971	51.377	517.477	404.292
Gerst	991	197.480	129.214	—	28.606	7.842	226.086	137.056
Haver	3.444	113.845	50.069	—	305	533	114.150	50.602
Lijnzaad	2.090	146.267	87.980	2.484	47.841	48.156	194.108	136.136
Lijnkoek	4.755	130.433	137.406	—	700	—	131.133	137.406
Tarwemeel	2.008	144.692	53.926	450	16.895	3.924	161.587	57.850
Andere meelsoorten	—	3.953	1.344	—	—	—	3.953	1.344

verandering. Uit de Vereenigde Staten werd beter weder voor den maïsogst gemeld, en, zooals den laatsten tijd reeds, zoo dikwijls het geval is geweest, drukten de groote hoeveelheden Argentijnsche maïs, onderweg naar Europa, weder de Europeesche markten. In Engeland verminderde de vraag en vooral in ladingen werden weinig zaken gedaan. Ook raamde het Washingtonsche maandrapport de Noord-Amerikaansche maïsofbrengst iets hooger dan op 1 Juli, al was die verbetering slechts gering. Toen bovendien de verschepingen uit Argentinië weder zeer groot bleken te zijn, en de Argentijnsche markten in den loop der week een belangrijke prijsdaling ondergingen, bevonden in Europa de maïsprijzen zich spoedig weder op een belangrijk lager niveau dan in het begin der week. De laatste dagen is de vraag voor Plata-Maïs overal onbevredigend, met prijzen die zich vrij belangrijk beneden het Argentijnsche niveau bevinden. Minder dan op het vasteland is dit het geval in Engeland, doch ook daar is de omzet ingekrompen en worden de prijzen, die door de verschepers worden gevraagd, niet betaald. Andere soorten dan Plata-Maïs worden slechts zeer weinig verhandeld. Voor Roemeensche maïs bestond in het begin der week goede vraag in Nederland, doch deze is intusschen sterk verminderd, terwijl de prijzen ook hiervoor niet konden worden gehandhaafd, ofschoon de vraagprijzen van Roemenië zich op een belangrijk hooger niveau bevinden. Dit is vooral een gevolg van de omstandigheid dat Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije en gedeeltelijk ook Zuid-Duitschland Donau-opwaarts geregeld Roemeensche maïs, betrekken tot een prijs, die hooger uitkomt dan den in West-Europa bedingbare. Een lading Donau-maïs werd echter dezer dagen naar Duitschland verkocht voor stijselfabricage, — tot zeer veel hooger prijs dan in den gewonen handel bedingbaar is. Het maïsverbruik in de Europeesche invoerlanden blijft groot en voorraden van beteekenis vormen zich nauwelijks. Wanneer dus de groote verschepingen uit Argentinië nog eenigen tijd op dezen voet voortgaan, en het uitvoersurplus daar minder abnormaal groot wordt, dan is het zeer de vraag, of het aanbod de vraag nog zal blijven overtreffen, vooral daar in Roemenië de maïsogst niet zeer groot schijnt te zullen worden. Voor Plata-maïs op aflading in de laatste maanden van het jaar worden dan ook nog steeds zeer groote premies boven spoedige verscheping gevraagd en betaald.

Gerst blijft zeer schaarsch en zoowel van den Donau als uit Rusland zijn aanbod en verschepingen niet in staat om aan de behoefte te voldoen. Sedert eenigen tijd echter worden naar Nederland weder geregeld zaken gedaan in Noord-Amerikaansche gerst, ofschoon de hooge prijzen het verbruik wel hebben doen verminderen. Het aanbod uit Noord-Amerika is echter tot dalende prijzen de laatste dagen toegenomen. Nu en dan worden uit Duitschland export-zaken in nieuwe gerst gedaan, die een welkome aanvulling vormt van het aanbod. Nieuwe Donau-gerst wordt

nog slechts weinig verhandeld, de prijzen daarvan zijn nauwelijks lager dan voor spoedig leverbare partijen. Eenige zaken kwamen hierin tot stand aan de Belgische markt, doch het betrof hier voornamelijk wederverkopen van vroeger verhandelde partijen. In Engeland beperkte de handel zich weder voornamelijk tot Britsch-Indische gerst, terwijl bovendien nu en dan van Canada werd gekocht.

Haver was in Engeland stil, gedeeltelijk in verband met grootere verschepingen uit Argentinië. Op het vasteland bleef haver vrij goed gevraagd.

SUIKER.
NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Augustus	Cuba's 96 pCt. c.i.f. Augustus	
8 Aug. '24	26 ⁵ / ₁₆	Sh. 43/-	Sh. 20/3	Sh. 17/9	\$ cts. 5,15
1 „ '24	24 ¹³ / ₁₆	43/-	20/-	17/9	5,02
8 Aug. '23	25 ¹ / ₂	60/9	19/6	22/-	6,15
8 Aug. '22	25 ¹³ / ₁₆	59/9	20/6	19/3	5,36
4 Juli '14	11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

De suikermarkten bleven zeer prijshoudend en toen j.l. Vrijdag bekend werd, dat de Duitse regering het importverbod van suiker opgeheven had gaf de onmiddellijk daaruit voortspuitende vraag uit Duitschland naar disponible en spoedig aankomende suiker een nieuwen steun aan de markten. De disponible voorraden waren toch al betrekkelijk klein, zoodat houders hierin gereede aanleiding vonden hunne vraagprijzen te verhoogen.

In Amerika werd alle aangeboden Cubasuiker tot 3³/₈ \$ c. c. & f. grif opgenomen. Spot Centrifugals stegen van 5 c. tot 5.15 c. terwijl de termijnnoteringen 14 punten voor September en 8 punten voor Maart opliepen.

De versmeltingen in de Atlantische havens bedroegen gedurende de week 67.000 tons tegen 46.000 tons verleden jaar.

De Cubastatistiek luidt als volgt:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 2 Aug. '24.	29.417	18.066	52.627
Tot. sedert 1 Dec. '23-2 Aug. '24	3.480.522	3.284.677	3.541.484
Werkende fabrieken	2	1	10
Weekexport 2 Aug. '24	64.255	42.435	103.011
Tot. sedert 1 Jan. '24-2 Aug. '24	2.909.720	2.785.345	2.980.552
Totale voorraad op 2 Aug. '24	570.805	499.338	590.080

In Engeland verhoogden raffinadeurs hunne verkoopprijzen met 6 d. per Cwt. Op de termijnmarkt liepen prijzen ruim 9 d. op.

Java meldt eene zeer vaste markt. De Trust verkocht na verhooging zijner ditjarige oogstraming dit surplus

tot f 13¼ voor Superieur en f 12¼ voor No. 16 en/ hooger en sloot verdere posten uit oogst 1925 af tot de laatste prijzen van f 12¼ voor Superieur en 11¼ voor No. 16 en/ hooger.

Hier te lande was de markt zeer vast voor Augustus levering, die op de termijnmarkt opliep van f 25 tot 26¼. December levering steeg van f 21½ tot 22. De weekomzet bedroeg 2500 tons. De nieuwe week opende aanmerkelijk hooger en bracht afdoeningen tot f 27½ voor Augustus en f 22½ voor December.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 30 Juli 1924.

De condities in de Amerikaanse katoenmarkt toonen weinig verandering, de strijd tusschen de professional operators aan weerszijden van den Atlantischen Oceaan duurt voort. Spinners en fabrikanten, die niet voldoende gedekt waren moeten katoen duur betalen, daar noteeringen der loopende maand belangrijk gestegen zijn. Fluctuaties van 50 punten in futures, zooals gisteren plaats vonden, helpen niet mede het vertrouwen te versterken. De laagste prijs voor Mid-American Spot dd 4 Juli was 15.92 en de hoogste verleden Maandag 18.49, terwijl de stijging in de afgelopen week 120 punten bedroeg. Verkoopen zijn deze week slechts gering geweest, doch naar Peruviaansche katoen bestaat een goede vraag. De laagste F.G.F. spotprijs voor Juli was 23.05 op 1 Juli en de hoogste 25.75, ook verleden Maandag. De berichten over den nieuwen oogst luiden gunstig.

Prijzen van Amerikaanse garens hebben de stijging in het ruwe materiaal gevolgd en zijn over het algemeen 1 d. per lb. duurder. De vraag, zoowel naar Mule als ring-garens, is slechts gering. Hier en daar schijnen enkele flinke posten te zijn afgesloten, doch over het algemeen is er slechts weinig gedaan. Koopers nemen liever een afgewichte houding aan tot de markt weer eenigszins tot rust gekomen is. In getwijnde garens worden flinke zaken voor het binnenland en voor verdoeleinden gerapporteerd, doch de fluctuaties in katoenprijzen houden ook hier zaken tegen. Naar Egyptische ringgarens bestaat eenige belangstelling, terwijl ook enkele copspinners behoorlijke zaken afgesloten hebben. De vraag naar getwijnde garens, zoowel ruw als gezegend, is van weinig betekenis, hoewel hier en daar nog enkele goede orders tot stand zijn gekomen.

Zooals men wel kan verwachten zijn ook zaken in de doekmarkt door de groote fluctuaties van katoenprijzen in de war gestuurd en men kan thans nog niet ver vooruitzien. Wel bestaat er van de meeste overzeesche markten een goede vraag, doch overzeesche koopers schijnen weinig geneigd hun limites in verhouding tot de recente stijging van katoenprijzen te verhoogen, zoodat er van normale zaken nog geen sprake is. Men kan dan ook gerust zeggen, dat alleen die fabrikanten nog orders geboekt hebben, die door vroegere goedkoopere gareninkopen, in staat zijn geweest beneden dagprijzen af te sluiten. De markt volgt met belangstelling den loop der katoenprijzen.

Manchester, d.d. 6 Augustus 1924.

De conditie van de Amerikaanse katoenmarkt is nog steeds zeer moeilijk en de week-end vakantie heeft een welkome afwisseling gebracht. Noteeringen vanaf 1 Augustus zijn gebaseerd op „1924 Universal Standard Middling grade”, terwijl de basis van den laatsten oogst „Fully Middling” was. Gisteren had een verdere prijsverlaging van 54 punten plaats, waardoor middling 17.64 noteerde. Particuliere oogstberichten schijnen iets gunstiger te luiden, waardoor prijzen tot de uitgifte van het volgend Bureau Rapport misschien iets vaster zullen worden. Egyptische katoen heeft Amerikaanse gevolgd en noteert sedert het begin van de week iets lager.

Prijzen van Amerikaanse garens zijn ongeveer ½ d. per lb. lager. De vraag naar cops en beams is echter nog gering en er zijn slechts weinig zaken gedaan. Naar bundelgarens bestaat voor de Oostersche markten een goede vraag voor Mulegarens, zoowel ruw als geveerd, doch de geboden prijzen zijn over het algemeen veel te laag. Indien de markt echter wat vaster wordt, zou een groot gedeelte van deze biedingen waarschijnlijk wel tot zaken leiden. Voor Madras wordt nog wat gedaan in American 60er Ring, waarvan sommige bekende merken zelfs tot voor Januari-levering verkocht zijn. Naar getwijnde garens bestaat weinig belangstelling, hoewel hierin gedurende het laatste gedeelte der vorige week flinke zaken zijn gedaan. Naar Egyptische cops, zoowel twist als doubling weft, is weinig vraag en hierin gaat slechts weinig om. Hetzelfde geldt voor getwijnde garens, zoowel ruw als gezegend.

Over de doekmarkt valt weinig te zeggen; de groote

fluctuaties in de katoenmarkt houden geregelde zaken tegen. Wel bestaat er van alle markten een aanzienlijke vraag, hoewel biedingen over het algemeen te laag zijn. Daarbij komt nog de Bank Holiday, welke in tijden als deze altijd meer invloed op de markt heeft dan men van één vakantie dag zou verwachten. Zoowel voor India als China, waar koopers voldoende vertrouwen in de markt hebben om hun voorraden aan te vullen, zijn zaken gedaan. Maar de geboekte hoeveelheden zijn niet groot geweest en de markt wacht nog steeds op een duidelijker afteekening van den loop van katoenprijzen.

30 Juli 6 Aug. Oost. koersen. 29 Juli 5 Aug.
Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië 1/5 1/5
F.G.F. Sakellaridis 26,15 25,75 T.T. op Hongkong 2/4 2/4
G.F. No. 1 Oomra 11,80 11,55 T.T. op Shanghai 3/3 3/3

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	8 Aug. 1924	1 Aug. 1924	25 Juli 1924	8 Aug. 1923	8 Aug. 1922
New York voor Middling ...	30,25 c	30,95 c	35,25 c	24,65 c	***
New Orleans voor Middling	27,24 c	28,60 c	30,— c	24,— c	***
Liverpool voor Fy Middl. ...	17,38 d	18,18 d	18,29 d*	14,87 d*	***

*) Voor ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '23 tot 4 Aug. '24	Overeenkomstige periode	
		1922-'23	1921-'22
Ontvangsten Gulf-Havens.	7	16	19
" Atlant. Havens	3	5	6
Uitvoeren naar Gr. Brittannië	4	16	13
" 't Vasteland.	0,3	2	2
" France	—	0,5	12
" Japan			

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '24	Overeenkomstig tijdstip	
		1923	1922
Amerik. havens	***	***	***
Binnenland	***	***	***
New York	***	***	***
New Orleans	***	***	***
Liverpool	158	139	***

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk.)

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No.7	Voorraad	Prijs No.4	
9 Aug. 1924	349.000	30.925	1.106.000	1)	5 ¹³ / ₃₂
2 " 1924	316.000	31.025	683.000	2)	5 ⁷ / ₈
26 Juli 1924	289.000	32.710	841.000	1)	5 ¹¹ / ₃₂
9 Aug. 1923	832.000	19.275	1.265.000	21.000	5 ¹¹ / ₃₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
9 Aug. 1924	127.000	562.000	255.000	398.000
9 Aug. 1923	84.000	444.000	203.000	934.000

1) Niet genoteerd. 2) 38.500 tot 40.000 niet officieel.

COPRA.

De markt was aanvankelijk buitengewoon vast gestemd, doch zakte later tamelijk sterk in.

Duitsland kocht flinke posten stoomend goed en Augustus aflading.

De noteeringen zijn:

Nederl.Ind. f.m.s. Juli	aflading	f. 35¼
" " " Augustus	"	" 35,—
" " " September	"	" 34¼
" " " October	"	" 34¼
11 Aug. 1924.		

RUBBER.

De markt was gedurende de afgelopen week zeer vast, waartoe verschillende factoren medeverkten. In de eerste plaats werken de betere politieke verwachtingen stimulerend, doch vooral de vermeerdering der inkrimping in de Engelsche koloniën vanaf 1 Augustus met verdere 5 % was van grooten invloed. De Amerikaansche consumtie bleef sterk kooper tegen snel oplopende prijzen. Aan het slot vond een kleine reactie plaats en de slotnoteeringen luiden:

				einde afgelopen week:
Prima Crêpe	Aug.	72½ ct.	67½ ct.
" "	Sept./Oct.	74 "	68 "
" "	Nov./Dec.	75 "	68½ "
Smoked Sheets	Aug.	71½ "	62½ "
" "	Sept./Oct.	72 "	66 "
" "	Nov./Dec.	73 "	67 "

11 Augustus 1924.

VERKEERSWEZEN.**VRACHTENMARKT.**

De algemeene toestand van de vrachtenmarkt blijft slecht. Er worden hoe langer hoe meer schepen opgelegd, daar reeders geen kans zien om een loonnende rondreis te maken en vaak opleggen prefereeren boven het risico van het uitzenden van schepen zonder tegelijkertijd een thuiskomende vracht te hebben afgesloten.

Uit de statistieken blijkt, dat in Engeland, Schotland en Ierland op 1 Juli 310 schepen met netto 470.073 ton waren opgelegd tegen 255 met 410.356 netto reg. ton op 1 April van dit jaar. Zeer waarschijnlijk is het getal van de opgelegde schepen sindsdien nog grooter geworden.

Wat de verschillende markten betreft, kunnen wij mededeelen, dat gedurende de afgelopen week er iets meer vraag naar scheepsruimte was van Canada, vanwaar ook iets hogere vrachten, welke echter nog lang niet loonend zijn, werden betaald. Er werd een Augustus boot afgesloten van Montreal naar de Middellandsche Zee tegen 16½ cent één, 17 cent twee en 17½ cent drie havens.

Ook van de Gulf waren de bevrachtingen meer omvangrijk en werden booten afgesloten tegen 14½ en 15 cent per 100 lbs. naar Antwerpen of Rotterdam tegen 3/10½ per qu. naar picked ports U.K.

Van de Gulf werden ook een paar booten bevracht met katoen naar de Moermanskust.

Ook van de North Pacific werden eenige booten opgenomen tegen een vracht van 31/3 naar U.K./Continent met meerdere opties, September aflading.

De vrachten van La Plata, welke gunstiger leken voor Augustus booten, zijn helaas weer iets gedaald en de vraag naar Augustus ruimte is op het oogenblik zelfs zeer gering tengevolge van de hooge graanprijzen in Argentinië. Voor een prompte boot is 26/3 betaald, doch waarschijnlijk is thans voor Augustus booten niet meer dan 25/6 te bedingen. Ook voor Septemberbooten is er weinig vraag. Deze zijn ongeveer 24/6 waard.

Van het Oosten bleven de vrachten slecht op basis van ongeveer 21/- on deadweight.

Van Dalny is een boot afgesloten naar U.K./Continent met boonen voor September aflading tegen 28/9.

De vrachten van de Middellandsche Zee blijven zeer laag en er is weinig vraag naar ruimte voor erts.

Van Huelva naar Baltimore of Philadelphia werd 10/6 betaald voor Augustus ruimte, terwijl van de Zwarte Zee een Septemberboot werd afgesloten tegen 12/- Bordeaux Hamburg range, 12/6 U.K.

De uitgaande vrachten van Wales toonen geen neiging tot verbetering en blijven op hetzelfde lage niveau. Naar de benedenhavens aan de La Plata rivier is niet veel meer dan 11/9 te bedingen en naar West-Italië 8/9.

12 Augustus 1924.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo ¹⁾	
			Rotterdam	Bristol kanaal	Rotterdam	Engeland
4-9 Aug. 1924	—	13/- ²⁾	—	—	25/7	25/7
28 J.-2 Aug. 1924	—	12/8 ²⁾	—	—	24/3	24/3
6-11 Aug. 1923	—	15/6 ²⁾	2.10 ¹⁾	—	19/6	18/6
7-12 Aug. 1922	—	—	11½ ³⁾	2/9	24/-	24/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11½	1/11½	12/-	12/-

1) Am. cents per 100 lbs. 2) Per ton d.w. 3) \$ per ton kolen.

DE FINANCIËEL-ECONOMISCHE PAGINA'S VAN**De Telegraaf**

bevatten in één maand — Juli 1924 — o.m. bijdragen van:

SIR JOSIAH STAMP

(Lid eerste Expertcommissie)

over:

De vooruitzichten van Europa**SIR HENRY REW.**

over:

Het Loonvraagstuk en**De economische betekenis van den grond.****SIR ROBERT HORNE**

(Oud-kans. Britsche Schatkist)

over:

Labour-regeering en Zakenwereld.**HARTLEY WITHERS**

over:

Engelands monetaire politiek en De Britsche en Amerikaansche Geldmarkt.**BALANSANALYSEN**

van:

Algemeene Centrale Bankver. voor den Middenstand
Koninklijke Paketvaartmij.
Java-China-Japan lijn
Ned. Scheepvaart Unie
Delftsche Hanzebank
Kon. Holl. Lloyd
Ned. Indische Escompto Mij.
Ned. Kunstzijdefabriek
Ned. Indische Handelsbank
Van der Linde & Teves Stokvis
Werkspoor
Bank voor Indië
Serbadjadi
De Bijenkorf

Een artikelenreeks over de Tariefwet

Onze grootbanken in het tijdvak 1913-1923

Driemaandelijksche statistiek van het prijsverloop en de prijsbeweging der voornaamste producten (met grafieken)

De emissiestatistiek over het eerste halfjaar 1924

Maandel. Statistiek der Beurswaarde van Ned. aandelen (met grafiek)

Wekelijksche beschouwing van den weekstaat der Ned. Bank (met grafiek) en de positie van 's Rijks Schatkist

BESCHOUWINGEN

over:

's Lands financiën
De positie van den franc
Engelands financ. positie
De N.V. in Zwitserland
Onze Bankbalansen
De Londensche geldmarkt
De Duitsche kapitaalmarkt
Engelsche kapitaalmissie
De Wereldpetroleumproductie
Duitschlands financiën
Het Duitsche prijsverloop
Zwedens financ. politiek
De petroleumprijs
De Onderhandel. met Rusland
Zweden en de gouden standaard
De Ned.-Russische handelsbetr.
Ons middenstandsbankwezen
Nijverheidsraad en Belastingwetgeving

De vrachtenmarkt
De conjunctuur in Zweden
Onze kolonpositie
Nederlands buitenl. handel
Duitschland's herlevend protectionisme
Brazilië's positie
Het Engelsche Bankwezen
Frankrijks buitenl. handel
De Fransche handelspolitiek
Engelands buitenl. handel
De Britsche Industrie
Roemeensche petrol.-nijverh.
De Ind. Vennootschapsbelast.
't Britsche verzekeringswezen
De buitenl. handel van de V.S.
De Girodienst
De Rijksmiddelen
Samenwerk. Circul.-banken